TÜRKİYE
FİLM ARAŞTIRMALARINDA
YENİ YÖNELİMLER **XXV**

SİNEMA VE METOT

Kadir Has Üniversitesi
Cibali Kampüsü
Sinema B Salonu
7-9 Mayıs 2026

tfayy

TÜRKİYE FİLM ARAŞTIRMALARINDA YENİ YÖNELİMLER XXV

SİNEMA VE METOT

7-9 Mayıs 2026

Kadir Has Üniversitesi İletişim Fakültesi
Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü

Davetli Konuşmacı
Miranda Banks

Program Kurulu
Ahmet Gürata (İzmir Ekonomi Üniversitesi)
Aydın Çam (Çukurova Üniversitesi)
Elif Akçalı (Kadir Has Üniversitesi)
Esin Paça Cengiz (Kadir Has Üniversitesi)
İpek Çelik Rappas (Koç Üniversitesi)
Özgür Yaren (Chulalongkorn University)
Senem Duruel Erkılıç (Mersin Üniversitesi)

Düzenleme Komitesi
Esin Paça Cengiz (Kadir Has Üniversitesi)
Ruken Doğu Erdede (Kadir Has Üniversitesi)
Cemre Okumuş (Kadir Has Üniversitesi & Bahçeşehir Üniversitesi)
Uğur Börklü (Kadir Has Üniversitesi)
Gülçin Çaktuğ Kurt (Kadir Has Üniversitesi)
Seval Özkazanç (İstanbul Bilgi Üniversitesi)
Gizay Akdoğan (Kadir Has Üniversitesi)
Erkan Ülker (Kadir Has Üniversitesi)

Konferans Asistanları

Adem Ali Desova
Alin Su Tamdoğan
Baran Efe Öztürk
Beyza Nur Yaşar
Derin Topcu
Doğanalp Karalı
Fuad Aliyev
Melih Sevinç
Melisa Akkoyun
Onuralp Keskin
Roy Mihran Bilekci
Seyid Muhammed Özkaş
Utku Karayakalı
Yağmur Naz Aydın
Yaren Sayan
Zeynep Uçar

Afiş Tasarım

Ali Doğan
Esin Paça Cengiz
Elif Akçalı

Sosyal Medya Kordinatörü

Ekin Deniz Görk

KONFERANS PROGRAMI

tfayy

1.GÜN — *7 Mayıs Perşembe*

09:00-09:30 **AÇILIŞ KONUŞMALARI**

Dr. Öğr. Üyesi Esin Paça Cengiz (Kadir Has Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü Başkanı)
Prof. Dr. Melis Behlil (Kadir Has Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Ayşe Başar (Kadir Has Üniversitesi Rektörü)

09:30-11:15 **PANEL I - YENİ(DEN) SİNEMA TARİHİ YAZMAK: METOT, MEKÂN VE KARŞI-ARŞİV**

Moderatör: Aydın Çam

Çeperdeki Metot: Türkiye'de Dijital Sinema Tarihçiliği
Aynülhayat Uybadın, Sakarya Üniversitesi

Sinema Tarihçisi ve Tarihçi Kimdir: Yöntemler, Karşılaşmalar ve Engeller
Mehtap Özsoy, Giresun Üniversitesi

Kent Belleğini Göçmenlerin Duygu Coğrafyası Üzerinden Haritalamak: Sinema Mekânları Üzerine Bir Analiz
Arda Kaya, Mardin Artuklu Üniversitesi

11:15-11:30 **KAHVE MOLASI**

11:30-13:00 **PANEL II - BİR MÜDAHALE ALANI OLARAK PSİKANALİTİK METOT: ÇALIŞMA, RÜYA VE FANTAZİ**

Moderatör: Defne Tüzün

Bir Metot Olarak Psikanalitik Çalışma
İbrahim Şahin Ateş, Kadir Has Üniversitesi

Hiçbir Şey Normal Değil: Sinemada Gerçekliğin Rüya Olarak Deneyimi
Defne Tüzün, Kadir Has Üniversitesi

Maurice Pialat'ın *Türkiye Günceleri*'nde Fantazi, İdeoloji ve Bakış
Fuat Doğa Erten, Bağımsız Araştırmacı

13:00-14:00 **ÖĞLE ARASI & KAPALI ATÖLYE ÇALIŞMASI: YAVAŞ İZLEYİCİLİK (D BLOK 119)**

14:00-15:45 **PANEL III - SİNEMASAL TOPOĞRAFYALAR: ÜRETİM, SEYİR VE ARAŞTIRMA PRATİĞİNDE MEKAN**

Moderatör: Melis Behlil

Dekolonyal Sinema-Şehir: Bir Metodolojik Çerçeve Önerisi
Derya Özkan, İzmir Ekonomi Üniversitesi

Sinemasal Mekânın Kolektif ve Duygusal Yeniden Üretimi
Nurşah Ferah Çağlar & **Ali Gençoğlu** & **Mert Can Arık**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

1.GÜN — *7 Mayıs Perşembe*

Film Festivallerini “Destinasyon” Olarak Düşünmek: Seyirde Mekân ve Deneyim
Tuğba Pala & **Onur Aytaç**, Mersin Üniversitesi

Yapısal Olmayan Bir Kategoriyi Çalışmak: İstanbul’da “Bağımsız Sinema”yı Araştırmanın Yöntemsel Sorunları
Sena Öndün Sivas, İstanbul Bilgi Üniversitesi

15:45-16:00 KAHVE MOLASI

16:00-17:00 **PANEL IV - TÜRKİYE SİNEMA SEKTÖRÜNDE KAMERA ÖNÜ VE ARKASINDA KADIN SİNEMACILARIN GÖRÜNMEZ EMEĞİ: 1980 - 1995**

Katılımcılar: **Esin Paça Cengiz** (Kadir Has Üniversitesi), **Elif Akçalı** (Kadir Has Üniversitesi), **Gülhan Balsoy** (İstanbul Bilgi Üniversitesi), **Ruken Doğu Erdede** (Kadir Has Üniversitesi), **Cemre Okumuş** (Bahçeşehir Üniversitesi), **Erkan Ülker** (Kadir Has Üniversitesi), **Seval Özkazanç** (İstanbul Bilgi Üniversitesi), **Elif Usta** (Kadir Has Üniversitesi)

17:00-17:15 KAHVE MOLASI

17:15-18:15 **DAVETLİ KONUŞMACI - MIRANDA BANKS**

From Overproduction to Underemployment: How Streaming Has Changed Media Work

Moderatör: Esin Paça Cengiz

2.GÜN — *8 Mayıs Cuma*

09:30-11:15 **PANEL V - TÜRKİYE’DE SİNEMA ALANINDA AKADEMİK BİLGİ ÜRETİMİ VE KANON DIŞI SİNEMA TARİHİ**

Moderatör: Ruken Doğu Erdede

Türkiye’de Akademik Sinema Öğretiminde Müfredat Yapısı: Sınırlılıklar ve Olanaklar
Mustafa Kemal Sancar, Batman Üniversitesi

Kapitalizmin Yeni Ruhu Çerçevesinde Türkiye’de Akademik Sinema Bilgisi Üretimi Koşulları
Lisa Gül Araz, Kadir Has üniversitesi

Film Kanonu Yerine
Fatma Okumuş, Anadolu Üniversitesi & **Doğa Orhan**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Kuzguncuk’tan Yeldeğirmeni’ne Türk Musevi Cemaati ve Sinema İşletmeciliği (1918-1946)
Muhammet Enes Akdağ, Üsküdar Üniversitesi

2.GÜN — *8 Mayıs Cuma*

11:15-11:30 KAHVE MOLASI

11:30-13:15 PANEL VI - SANSÜR, DENETİM MEKANİZMALARI VE MÜZAKERE YÖNTEMLERİ

Moderatör: Özgür Yaren

Makinist Kurgusu: Küresel Güney Film Kültürlerinde Hard-core Film Parçaları ve Metinsel Sonluluğun Ekonomi-politiği
Özgür Yaren, Chulalongkorn Üniversitesi

Sansürü Ağ Olarak Düşünmek: Türkiye'de Cinsel İçerikli Medya, Altyapılar ve Gündelik Müzakereler
İhsan Can Asman, Bağımsız Araştırmacı

Tanıklık, Hafıza ve Yöntem: "Büyülü Fener Bekçileri" Projesi Ekseninde Sözlü Tarih Araştırmalarında Yöntemsel Sınırlılıklar ve Olanaklar
Bahadır Kapır, Marmara Üniversitesi & **Ferhat Zengin**, İstanbul Gelişim Üniversitesi

1947-1988 Yılları Arasında Türkiye'de Film Sansürü ve Sansür Karar Defterleri
Ali Karadoğan, Munzur Üniversitesi & **Semire Ruken Öztürk,** Ankara Üniversitesi

13:15-14:15 ÖĞLE ARASI

14:15-16:00 PANEL VII - FİLM FESTİVALLERİ ÇALIŞMALARINDA YÖNTEM: FİLM ÇALIŞMALARINDA ARAŞTIRMA TASARIMINI YENİDEN DÜŞÜNMEK

Moderatör: Senem Duruel Erkılıç

Film Festivali Çalışmalarında Yöntem Meselesi: Geçmişten Dijital Çağa Araştırma Yaklaşımları
Hakan Erkılıç, Mersin Üniversitesi

Film Festivallerini Nitel Yöntemle İçeriden Çalışmak: 121K234 nolu Türkiye'de Film Festivalleri adlı TÜBİTAK 1001 Projesinden Araştırma Deneyimleri
Senem Duruel Kılıç, Mersin Üniversitesi & **Aydın Çam**, Çukurova Üniversitesi

Film Festivallerini Nicel Yöntemle Çalışmak: 121K234 nolu Türkiye'de Film Festivalleri adlı TÜBİTAK 1001 Projesinde Veri Üretimi ve Analiz Süreçleri
Ali Karadoğan, Munzur Üniversitesi & **Serhat Serter**, Anadolu Üniversitesi & **Hakan Erkılıç**, Mersin Üniversitesi

Film Festivallerini Karma Yöntemle Çalışmak: 121K234 nolu Türkiye'de Film Festivalleri adlı TÜBİTAK 1001 Projesinde Araştırma Tasarımı ve Veri Entegrasyonu
Emine Uçar İlbuğa, Akdeniz Üniversitesi & **Senem Duruel Erkılıç**, Mersin Üniversitesi

16:00-16:15 KAHVE MOLASI

2.GÜN — *8 Mayıs Cuma*

16:15-17:30 **PANEL VIII - HATIRLAMA METOTLARI: TÜRKİYE SİNEMASINDA HAYALETLER VE HORTLAKLAR**

Katılımcılar: **Ceylan Özgün Özçelik** (Yönetmen), **Emine Yıldırım** (Yönetmen & Senarist & Yapımcı), **Umut Tümay Arslan** (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi), **Esin Paça Cengiz** (Kadir Has Üniversitesi)

3.GÜN — *9 Mayıs Cumartesi*

10:00-11.15 **PANEL IX - FİLM ÇALIŞMALARINDA METOT OLARAK VİDEO-DENEME**

Moderatör: Ece Vitrinel

Genişleyen Anlatı, Hızlanan Bağ: *Big5* Örneği
Elif Sevimay, Galatasaray Üniversitesi

Dijital Görüntüyle Değişen Çağdaş Tiyatro Anlatısı
Nazlı Esen Albayrak, Galatasaray Üniversitesi

Mecra Değişimi ve Dönüşen İzleyici: *Kısmetse Olur*'un Üç Evresi
Işıl Destina Balcı, Galatasaray Üniversitesi

11:15-11:30 **KAHVE MOLASI**

11:30-12.15 **YUVARLAK MASA: YAVAŞ İZLEYİCİLİK ATÖLYE SONUÇLARI**

Katılımcılar: İpek Azime Çelik Rappas (Koç Üniversitesi)**, Ece Vitrinel** (Galatasaray Üniversitesi)**, Ayşe Toy Par** (Galatasaray Üniversitesi)**, Hasan Akbulut** (İstanbul Üniversitesi), **Özge Özyılmaz** (İstanbul Kent Üniversitesi)

12:15-13:15 **ÖĞLE ARASI**

13:15-15.00 **PANEL X - SİNEMADA BİÇİM: MELEZ ANLATILAR, YENİ YÖNTEMLER VE SEYİR PRATİKLERİ**

Moderatör: Cemre Okumuş

Bir Eko-Direniş Yöntemi Olarak Eko-Aktivist Belgesel Film; Hakan Tosun Pratiğinde Politik Ekolojinin Görsel Metodu
Ege Ündağ, İstanbul Üniversitesi

Video Deneme ile Video Oyunu Arasında: Kadir Kayserilioğlu'nun Melez Sineması
Hasan Cem Çal, Kadir Has Üniversitesi

Video Deneme: "Sesin Anısı: Bir Deney"
Aslı Ildır, İstinye Üniversitesi

Sanal Gerçeklik Filmlerinde Seyirci Katılımının Analitik ve Metodolojik Önemi
Ümmühan Molo, Fenerbahçe Üniversitesi

3.GÜN

9 Mayıs Cumartesi

15:00-15:15 KAHVE MOLASI

15:15-16:30 PANEL XI - "GAYRİ-METOT": KANON DIŞI ÜRETİM PRATİKLERİ

Moderatör: Mesrure Melis Bilgin Koen

Bağımsız Kısa Animasyon Sinemasında Yapım Dosyası Hazırlama Süreçleri: Metodik Bir Yaklaşım
Mesrure Melis Bilgin Koen, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Kamera Sonrası Kayıt ve Yazılımsal Eş-Yaratım ile Yeni Temsil Arayışları
Merve Çaşkurlu, Yeditepe Üniversitesi

Kısıttan Yönteme: Aşırı Düşük Bütçeli Öğrenci Kısa Filminde Metodolojik Bir Üretim Yaklaşımı
Arda Erdikmen, İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa

Film Yapımında Dönüşen Yaratıcı Süreç: Yapay Zeka ve Geleneksel Üretim Yöntemleri Birlikteliğinde Uygulama Temelli Bir İnceleme
Emre Emrem, Yeditepe Üniversitesi

16:30-16:45 KAHVE MOLASI

16:45-17:30 YUVARLAK MASA: SİNEMA ÇALIŞMALARINDA METOT

Katılımcılar: **Esin Paça Cengiz** (Kadir Has Üniversitesi), **Elif Akçalı** (Kadir Has Üniversitesi), **Ahmet Gürata** (İzmir Ekonomi Üniversitesi), **İpek Çelik Rappas** (Koç Üniversitesi), **Özgür Yaren** (Chulalongkorn Üniversitesi), **Aydın Çam** (Çukurova Üniversitesi), **Senem Duruel Erkılıç** (Mersin Üniversitesi)

DAVETLİ KONUŞMACI[*1]

Miranda Banks

Miranda Banks, Los Angeles'taki Loyola Marymount Üniversitesi Film ve Televizyon Bölümünde Film, Televizyon ve Medya Çalışmaları profesörüdür. Başlıca araştırma alanı, özellikle yaratıcı üretimdeki güç dinamiklerine odaklanarak Amerikan film ve televizyon endüstrileridir. *The Writers: A History of American Screenwriters and Their Guild* kitabının yazarıdır; ayrıca *Production Studies* ve *Production Studies Sequal!* derlemelerinin editörleri arasındadır. Aynı zamanda *Media Industries in Crisis: What COVID Unmasked* adlı derleme kitabın editörüdür. Kate Fortmueller ile birlikte kaleme aldığı yeni kitabı *Boom to Bust: How Streaming Broke Hollywood Workers,* bu Nisan ayında University of California Press tarafından yayımlanmıştır.

KEYNOTE SPEAKER[*2]

Miranda Banks

Miranda Banks is professor of Film, Television, and Media Studies at Loyola Marymount University's School of Film and Television in Los Angeles. Her primary area of research is the American film and television industries, with a specific focus on power dynamics in creative production. She is author of *The Writers: A History of American Screenwriters and Their Guild*, coeditor of two Production Studies collections and the edited volume *Media Industries in Crisis: What COVID Unmasked.* Her new book, which she co-authored with Kate Fortmueller, *Boom to Bust: How Streaming Broke Hollywood Workers* was published this April by University of California Press.

*1 Konuşma İngilizce yapılacaktır.

*2 Keynote lecture will be delivered in English.

BİLDİRİ ÖZETLERİ

PANEL I - Yeni(den) Sinema Tarihi Yazmak: Metot, Mekân ve Karşı-Arşiv

Çeperdeki Metot: Türkiye'de Dijital Sinema Tarihçiliği

Aynülhayat UYBADIN (Sakarya Üniversitesi)

Son yirmi yılda sinema araştırmalarında dijital araştırma yöntem ve araçların kullanımı artmış, büyük veri temelli analizler önem kazanmıştır. Metinleri, haritaları, görselleri, mekânsal kayıtları veri yapıları içinde bir araya getiren dijital sinema tarihçiliği, alanda daha önce görünür olmayan örüntüleri, bağlantıları, kesişimleri ve ayrımları ortaya çıkarabilme imkânı sunmaktadır. *Cinema Context*, *Cinema Cities Index*, *Cinema Belgica*, *Jean Desmet Collection* ve *Kinomatics* gibi çalışmalar, sinema tarihinin veri tabanları, haritalama ve ağ analizi gibi yöntemlerle nasıl yeniden yazılabileceğini göstermekle birlikte hangi verinin seçileceği, nasıl sınıflandırılacağı ve hangi ölçekte ilişkilendirileceği gibi kararların doğrudan tarih yazımını biçimlendirdiğini de ortaya koymaktadır. Bu nedenle büyük ölçekli veriyle çalışmak, sunduğu imkânlar kadar zorluklarıyla da, araştırmacının epistemik konumlanışını belirleyen bir tercih olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm bu gelişmeler ve tartışmalar dikkate alındığında Türkiye'de sinema araştırmaları, sinemaya gitme deneyimi, seyir mekânları ve seyirci tarihi üzerine önemli ölçüde tarihsel ve kuramsal bir birikim üretmiş olmasına rağmen, bu birikimin dijital araştırma altyapılarıyla kesişimi sınırlı kalmıştır. Mevcut çalışmalar çoğunlukla parçalı veri kümelerine dayanmaktadır; coğrafi, kurumsal ve tarihsel katmanları birbirine bağlayabilen, karşılaştırmalı analizlere olanak tanıyan bütünlüklü bir sinema veri ekosistemi ise henüz oluşamamıştır. Bu durum, dijital araçların teknik olarak erişilebilir olmasına rağmen, veri standardizasyonu, terminolojik uyum ve veri paylaşımı konularındaki yapısal eksikliklerin sinema araştırmalarını küresel dijital sinema tarihi çalışmalarının çeperinde konumlandırmasına yol açmaktadır.

Bu bildiri, sinema çalışmalarında giderek belirleyici hâle gelen veri temelli araştırma yöntemlerini uluslararası örneklerle karşılaştırmalı biçimde tartışarak Türkiye'de sinema tarihçiliğinin veri yaklaşımlarını sorunsallaştırmaktadır. Özellikle veri modelleme, veri bağlanabilirliği ve ortak sözlük girişimleri, sinema araştırmalarında yöntemin dönüşümünü anlamak için temel bir zemin sunmaktadır. Çalışma, Türkiye'nin küresel dijital sinema tarihi çalışmalarında çoğunlukla veri tüketen bir konumda kalmasının nedenlerini analiz ederken, dijital yöntemlerin teknik bir yenilikten ziyade metodolojik bir yeniden düşünme alanı olduğunu savunmaktadır. Son olarak bildiri, veri temelli yaklaşımların sinemaya gitme tarihi, seyirci çalışmaları ve kültürel bellek araştırmalarında yeni ölçekler, karşılaştırma imkânları ve disiplinlerarası işbirliği olanakları açabileceğini ileri sürmektedir.

Sinema Tarihçisi ve Tarihçi Kimdir: Yöntemler, Karşılaşmalar ve Engeller

Mehtap ÖZSOY (Giresun Üniversitesi)

Bu çalışma, sinema tarihçisi ile tarih disiplini arasındaki ilişkiyi, araştırma nesnesine yaklaşım ve yöntem geliştirme süreçleri üzerinden okumayı hedeflemektedir. Sinema tarihçisini genel tarih disiplininden ayıran temel farklardan biri, araştırma sürecinden kaynaklanan yapısal engellerdir. Her ne kadar resmi tarihte yer almayan konular veya eksik kayıtlar gibi zorluklarla karşılaşılsa ve bu açıdan sinema tarihi ile benzer bir yerde konumlansa da tarihçi, genellikle kurumsallaşmış ve düzenlenmiş arşivlerde kendine daha fazla yer bulabilir. Ancak sinema tarihçisi, sinemanın yalnızca bir eğlence ve boş zaman etkinliği olarak uzun bir dönem 'tarih dışı' görülmesi nedeniyle materyallerin büyük oranda göz ardı edilmesi, kurumsal kayıtların kaybolması, korunmaması ve sistemli bir şekilde kayda alınmaması gibi süreğen maddi ve yapısal engellerle yüz yüzedir. Bu duruma 'taşra' bağlamı da eklenince; taşranın başlı başına resmi arşivlerdeki ya da edebiyat ve anı gibi diğer türlerdeki –söz gelimi İstanbul ve Ankara gibi merkez kentlere kıyasla– 'zayıf' konumu işe dahil olmakta ve sinema tarihçisi için tarihi ortaya koyma biçimi çok daha büyük engellerle karşılaşmaktadır.

Öte yandan bu engeller, sinema tarihçisi için yalnızca veri kaybı anlamına gelmez; aksine farklı yollara açılan yöntemsel bir eşik olarak işlev görür. Söz gelimi, arşivin dağınıklığı ve ihmal edilmişliği, ya da salonların yok oluşu araştırmacıyı materyale bir 'kazı' mantığıyla yaklaşmaya, yani arkeolojik bir perspektifi benimsemeye zorlar. Başka bir açıdan araştırma sürecindeki bu doğrudan temas, araştırmacının kendi konumunu ve sahadaki deneyimini de metodolojik sürecin bir parçası hâline getirir ve araştırmayı oto-etnografik bir zemine taşır. Bu bağlamda sözlü tarih, haritalama gibi farklı yöntemler de sinema tarihçisi için kimi zaman zorunlu şekilde diyalog kurması gereken alanlar haline gelir. Bu anlamda çalışma, sinema tarihçisinin 'tarihi' kazıma, ortaya çıkarma içindeki özgünlüğünü; karşılaştığı arşivsel engellerle girdiği metodolojik diyalog ve geliştirdiği 'hayatta kalma' stratejileri üzerinden tanımlar. Çalışmada, oto-etnografik bir yaklaşım kullanılarak, taşra araştırmalarımdaki deneyimlerim ışığında, sinema tarihçisinin, taşrada tarih disiplini ile kurduğu ilişki, malzemenin seçimi ve keşfi gibi konular "tarih nedir", "tarihçi kimdir" ve "tarih nasıl yazılır" gibi sorular eşliğinde tartışılacaktır.

Kent Belleğini Göçmenlerin Duygu Coğrafyası Üzerinden Haritalamak: Sinema Mekânları Üzerine Bir Analiz

Arda KAYA (Mardin Artuklu Üniversitesi)

Bu araştırma, İstanbul'a iç göç ile gelmiş olan ilk kuşak göçmenler ve onların İstanbul'da doğan çocuklarıyla kent mekânları ve sinema salonlarına dair yapılan sözlü tarih görüşmeleri verileriyle hazırlanmıştır. Çalışmada Yavel Navaro'nun Kuzey Kıbrıs üzerine yürüttüğü araştırmasında kullandığı "duygu coğrafyası" kavramından faydalanılmıştır. Bu araştırmada ise göçmenlerin kent mekânları ve sinema salonlarına ilişkin anlatılardaki duyguları üzerinden haritalama yapılarak kent belleğine ilişkin bir duygu coğrafyası yaratılmıştır. Göç ettikleri kentin yerlilerine göre 'görünmez' olan göçmenlerin kent mekânlarına dair oluşturdukları duygu coğrafyası haritalanarak bu kişiler 'görünür' kılınmıştır. Mekânın konumunu vurgulamak için kullanılan haritalama yöntemine duygu coğrafyası eklenerek göçmenlerin kültürel, toplumsal aidiyetlerinin mekâna ilişkin duygularını nasıl şekillendirdiği tartışılmıştır. Araştırma bu açılardan klasik anlamdaki haritalama yöntemlerinden metot olarak farklılaşmaktadır. Çalışmanın ana odak noktası göçmen belleğindeki duyguların yarattığı coğrafyanın haritadaki izdüşümünün analiz edilmesidir. Gündelik hayatın kent belleğine ilişkin duygu coğrafyasının kentin değişimi ile birlikte nasıl şekillendiği iki farklı kuşağın anlatılarıyla harita üzerinden aktarılmıştır. Böylelikle iki kuşak üzerinden geçmiş ve günümüzü içeren bir haritalama metodu geliştirilmiştir. Bu metot aracılığıyla, göçmenin kent mekânı ve sinema salonlarına ulaşırken kullandığı güzergahlar, uğradığı konumlara dair duygular, kentte kurduğu ağlar ve temas ettiği/edemediği alanlar analiz edilmiştir. İki kuşağın kent mekânları ve sinema salonlarına dair duyguları niteliklerine göre ayrıştırılarak renklerle ifade edilmiştir. Geleneksel resmi tarih ve haritalama yöntemine karşı sıradan, dezavantajlı toplulukların da tarihini yazan sözlü tarihe yaslanan duygu coğrafyasına dayalı bir dijital haritalama metodu kullanılmıştır. Çalışmada duygu antropolojisinden de faydalanılmıştır. Bu nedenlerden dolayı çalışma, Türkiye'de alandaki literatüre metodolojik olarak özgün katkı sunmaktadır.

PANEL II - Bir Müdahale Alanı Olarak Psikanalitik Metot: Çalışma, Rüya ve Fantazi

Bir Metot Olarak Psikanalitik Çalışma

İbrahim Şahin ATEŞ (Nişantaşı Üniversitesi)

Freud'un eseri pek çok *çalışma* biçimi sunar: *Traumarbeit, Witzarbeit, Verdrängungsarbeit, Durcharbeiten…*[*3] Bunlar, onun, *bilinçdışının formasyonları*nın üretiminden sorumlu olduğuna inandığı çalışma biçimleridir. Bu çalışma biçimleri, ses ve imajların olabilecek en ekonomik yollardan bir araya gelebilmelerini, mümkün kılar ve nihayetinde ortaya bir *ifade* çıkar ve nihayetinde Freud'a göre "arzu", bir ifade biçimidir (2013, s. 227).

[*3] Sırasıyla düş çalışması, espri çalışması, bastırma çalışması ve derinlemesine çalışma.

Bu *çalışma*lar karşısında analistin payına *deutungskunst*, yani, *yorum sanatı* düşer (1981, s. 147). Bu sanat, söz konusu çalışmanın tekniğine, yani diyalektiğine ve ekonomisine, kulak kabartırken şunu akılda bulundurmayı gerektirir: Bu çalışma *anlatmak* için değildir (2019, s. 369) ve psikanalist de zaten anlamamalıdır: Rüya ifade etmek içindir.

Bununla birlikte, rüyaların keşfedilmeyi bekleyen bir gizi gözlerden uzak tutulduğu sanılmaya devam etti ve bu sanrıdan doğan okuma biçimleri, kliniğin ötesinde, sinemada da kendisine bir yer bulabildi. *Yorum sanatı*, bir sinema eserinde, teorinin söylediklerini doğrulatma girişimlerine dönüştü. Bir film *şöyle söylüyor olmalıydı* zira teori böyle söylemesini buyurmuştu. Freud'un analist adaylarına *bildiklerini doğrulatmak* için analizanları dinlememelerini salık veren tüm önerileri, bir başka çalışma sahasında, sinemanın psikanalizinde, tecessüm etti.

Bu tekrarın tesadüf olduğunu düşünmüyoruz; bu, akademik söylemin kendisini bilginin ve onun tahakkümünün konumunda yeniden üretmek maksatlı sayısız girişiminin tecessümlerinden yalnızca bir tanesidir. Eserin metodu ve teorinin birbirlerine bir gelecek imkânı sunabilmeleri için, araştırmacının, *bilen* bir fallik pozisyondan *deneyimleyen* bir pozisyona geçmesi, dolayısıyla, teorinin ona esere hâkimiyet kurabileceğini varsaymasına sebep olan her türlü kabulden arınması gerekmektedir. Bu psikanalizin klinik ve sinematografik sorunlarının ortaklaştığı bir yerdir.

Hiçbir Şey Normal Değil: Sinemada Gerçekliğin Rüya Olarak Deneyimi

Defne TÜZÜN (Kadir Has Üniversitesi)

Bu sunum, sinema ile rüya görme arasındaki yapısal yakınlığı psikanalitik film kuramı bağlamında ele alır ve bu ilişkiyi tematik ya da temsil düzeyinin ötesinde, metodolojik bir problem olarak tartışmayı amaçlar. Jean-Louis Baudry, sinemayı regresyon, hareketsizlik ve gerçeklik sınamasının kısmen askıya alınması yoluyla güçlü bir "gerçeklik izlenimi" üreten bir aygıt olarak kavramsallaştırır. Sinemasal seyir, rüya görmeye benzer biçimde algı ile halüsinasyon arasındaki ayrımı bulanıklaştırarak imgelerin "gerçekten daha gerçek" *(more-than-real)* bir deneyim alanı yaratmasına olanak tanır. Baudry'e göre bu etki, tekil filmlerin içeriğinden ziyade izleyici, sinema mekânı ve projeksiyon teknolojisinin oluşturduğu aygıtsal bütünlükten kaynaklanır; böylece bilinçdışı, sinemasal seyirciliğin kurucu bir boyutu olarak ortaya çıkar.

Baudry, bu aygıtsal düzenlemenin izleyici için pasif ve perdeye dikilmiş *(sutured)* bir özne konumu ürettiğini savunur. Lacan'ın ayna evresi kuramına referansla, izleyicinin ekrandaki bakış açısıyla özdeşleştiğini, bu süreçte "hayali" bir tatmin ve bütünlük duygusu deneyimlediğini ileri sürer. Ancak bu özdeşleşme, aynı zamanda aygıtın ideolojik işleyişini maskeleyerek filmlerin dünyayı kavrayışımızı aktif biçimde inşa ettiğini gizler.

Bu çerçeve, Slavoj Žižek'in gerçekliğin fantezi tarafından yapılandırıldığı yönündeki kavramsallaştırılmasıyla genişletilir. Žižek, sinemanın "yanılsamayı gerçekçi" kıldığı yönündeki yaygın varsayımı tersine çevirerek, sinemanın asıl gücünün "gerçekliği rüya gibi" deneyimlenir kılmasında yattığını ileri sürer (Žižek, 2001; 2016).

Sunum, bu kuramsal hattı *Hiçbir Şey Normal Değil* (Ceylan Özgün Özçelik, 2024) filmi üzerinden sürdürür. Filmde baskın olan tam ekranlı, kaleydoskopik ve klişeleşmiş rüya imgelerinden ziyade, filmin sonlarına doğru beliren, daha küçük bir çerçevede sunulan ve buluntu görüntülere ait olduğu vurgulanan imgeler, sinemanın gerçeği fantazi olarak deneyimletme potansiyelini açığa çıkaran kritik anlar olarak ele alınacaktır.

Maurice Pialat'ın *Türkiye Günceleri*'nde Fantazi, İdeoloji ve Bakış

Fuat Doğa ERTEN (Bağımsız Araştırmacı)

1960'lı ve 1970'li yıllarda Althusser etkisi altında şekillenen psikanalitik film kuramlarının, seyircinin filmle kurduğu ilişkiyi büyük ölçüde imgesel ve sembolik düzeye indirgediği ve bakışın travmatik boyutunu ihmal ettiği, son yirmi yılda pek çok Lacancı eleştirmen tarafından ortaya konmuştur. Buna rağmen, bakışın seyirci için güvenli bir özdeşleşme ve iktidar alanı ürettiği yönündeki metodolojik varsayım, güncel film çalışmalarında hâlâ yaygın biçimde kabul görmektedir. Bakışı dinamik bir süreç olmaktan çıkarıp sabit ve tek boyutlu bir konuma yerleştiren bu yaklaşımlar, baskın ideolojik anlatıları yeniden üreten filmlerin tam da bu yolla fantazmatik anlatıların boşluğunu açığa çıkararak ideolojiye karşı bir direnç alanı yaratabilme potansiyelini göz ardı etmektedir. Todd McGowan'ın da belirttiği üzere, bu çerçeve içinde, bir filmin etik ve politik değeri, ideolojik fantaziyle kurduğu mesafe üzerinden ölçülmektedir.

Bu sunum, söz konusu yaklaşımın ideoloji eleştirisi açısından taşıdığı sınırlılıkları görünür kılmayı amaçlamakta ve bu doğrultuda Maurice Pialat'nın 1962 tarihli *Türkiye Günceleri* adlı kısa film serisini bir vaka çalışması olarak ele almaktadır. Serinin ilk üç filmi, oryantalist söylemin tanıdık görsel repertuarını yoğun biçimde kullanarak seyirciyi fantazmatik bir iktidar konumuyla özdeşleştirirken; sonraki üç film, alegorik bir yas çalışması aracılığıyla bu konuma mesafe alır ve fantazi sahnesinin dışında bırakılan göçmenler ve işçiler gibi "madun" figürlerin öznelliğiyle temas kurmaya yönelir.

Sunum, bu iki temsil rejimini karşılaştırarak, etik ilişkinin ideolojiyle mesafe aldığı düşünülen yas filmlerinden ziyade, ideolojik anlatıların boşluğunu açık eden fantazi filmlerinde belirdiğini ileri sürer. Bu bağlamda, '*Pehlivan'* ve *'Maître Galip'* filmlerinin yakın okuması yapılarak, bakışın travmatik boyutunun nasıl gizlendiği ya da açığa çıkarıldığı tartışılacaktır.

PANEL III - Sinemasal Topoğrafyalar: Üretim, Seyir ve Araştırma Pratiğinde Mekan

Dekolonyal Sinema-Şehir: Bir Metodolojik Çerçeve Önerisi

Derya ÖZKAN (İzmir Ekonomi Üniversitesi)

Bu çalışma, politik baskı koşulları altında ortaya çıkan sinema kültürlerini anlamlandırmak için kullanılabilecek, "dekolonyal sinema-şehir" olarak adlandırdığım bir metodolojik çerçeve geliştirmeye yelteniyor. Şehir mekânı ile sinemanın etkileşim içinde birbirlerini dönüştürdüğü, kültürel özerklik alanı olarak şekillendirdiği Diyarbakır örneğini ve buradaki sinema üretim-tüketim-dağıtım-seyir pratiklerini bir model olarak almayı öneriyorum. Yeni sinema tarihçiliği yaklaşımlarına paralel bir biçimde araştırma nesnesini tekil filmler veya filmlerin yaratıcılarının ötesine geçirerek araştırma alanını genişletiyorum (Biltereyst et al. 2020). Sinema-şehir literatüründen feyz alarak kolonyal koşullar altında dekolonyal kültürel üretimin imkânlarına işaret ederek, sinema ile ilgili şehir ölçeğindeki mekânsal, toplumsal, kültürel ve estetik pratiklere ve ağlara odaklanıyorum. Dekolonyal çalışmalardan ilhamla, analiz yöntemini tabandaki pratiklerin belirlemesi için alan açıyorum.

Diyarbakır'da son yirmi yılda yeşeren ve serpilen Kürt "küçük-dosya" (Marks 2023) film kültürünü, profesyonel-amatör ayrımına dayanarak sınıflandırmak oldukça güç. Küçük bütçeli, minimalist, dijital, öz-kaynaklara dayalı, maharetli, tabandan gelen, kendi kendine yeten, kolektif, kendi üzerine düşünme cesaretine sahip gibi nitelikleri, onları yansıtacak bir araştırma metodu talep ediyor. "Dekolonyal sinema-şehir," Diyarbakır'da olduğu gibi siyasî olarak baskılanmış toplulukların kültürel pratikleri üzerinden fizikî ve temsilî mekânları nasıl özerkleştirdiğini anlamamıza yardımcı olabilecek, başka vakalara da aktarılabilecek bir metodolojik çerçeve olabilir mi? (Mignolo 2010)

"Dekolonyal sinema-şehir" çerçevesini kullanarak film üretimi, dağıtımı, gösterimi ve izleme pratiklerini incelemek için, mekânsal etnografi (film üretim, gösterim ve seyir etkinliklerinde katılımcı gözlem yapma, insan ve insan olmayan öznelerin oluşturduğu ortamla etkileşim içinde bu alanları ve pratikleri belgeleme) ve görsel analiz (filmleri anlamlandırma, içerik ve biçim açısından değerlendirme, estetik açıdan inceleme) yöntemlerinin üst üste bindirilmesi gerekir. Bu üst üstelik, bizi hem bireysel yaratıcı dehayı yücelten *auterist* analiz yöntemlerinden, hem de politikayı sinemanın üzerine yapıştırılan bir eklenti gibi algılayan "politik sinema" söylemlerinden bir adım öteye gitmeye zorluyor. Bir diğer zorluk, aşağıdan yukarıya kültürel üretimi romantize et(me)mek ile bu üretimin politik potansiyelini göz ardı et(me)mek olarak tanımlanabilecek ikilikte salınma ve bu gri alanda mütemadiyen yön belirleme gerekliliği. Bu konferans bildirisi ile bu gri alanda salınarak, metoda dair sorduğum soruyu ve önerdiğim çerçeveyi tartışmaya açmak istiyorum.

Sinemasal Mekânın Kolektif ve Duygusal Yeniden Üretimi

Nurşah Ferah ÇAĞLAR (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi), Ali GENÇOĞLU (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi), Mert Can ARIK (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Bu çalışma, sinemanın toplu izleme deneyiminin kamusal ve kolektif niteliğini iade etmeyi hedefleyen; sinemasal mekânın alımlanmasını yürüyüş ve duygu haritaları üzerinden yeniden kuran yeni bir yöntem önerisi sunmaktadır: Cine-Step (Sine-Adım). Yöntem, film izleme deneyimini görsel-işitsel bir temsilin ötesinde; filmin geçtiği gerçek mekânlarda gerçekleştirilen yürüyüşler aracılığıyla bedensel, duygusal ve kolektif bir yeniden üretim pratiği olarak ele alır. Kuramsal çerçevesini psikocoğrafya (Debord), kent imgesi (Lynch) ve duygular atlası (Bruno) tartışmalarından alan bu yaklaşım, sinemasal mekânın bedensel olarak deneyimlenebilir bir hafıza alanı olduğu varsayımına dayanır.

Cine-Step yöntemi; Aralık ve Ocak aylarında İstanbul/Beyoğlu rotasında gerçekleştirilen saha etkinlikleriyle test edilmiştir. Çalışmanın odak noktasında, kapısı sokağa açılan bir sinema olarak kentsel hafızada kritik bir yer tutan Atlas Sineması ve çevresindeki kentsel doku yer almaktadır. *Issız Adam* (2008) ve *Her Şey Çok Güzel Olacak* (1998) rotalarında yürüyen katılımcıların duraklarda ürettiği anlık duygu çıktıları, mekânın fiziksel varlığı ile sinematik anlatının kesiştiği bir "duygu atlası" oluşturmuştur.

Saha verileri; kentsel mekânda icra edilen yürüyüşün, pasif izleyiciyi mekânın ve sinematik hatırlamanın aktif öznesi haline getirdiğini kanıtlamaktadır. Sonuç olarak Cine-Step; yerel bir pratikten hareketle sinemayı kapalı salonlardan çıkarıp sokağa taşırken, küresel ölçekte farklı kentsel dokulara uyarlanabilecek deneyimsel ve disiplinlerarası bir araştırma metodu sunmaktadır.

Film Festivallerini "Destinasyon" Olarak Düşünmek: Seyirde Mekân ve Deneyim

Tuğba PALA (Mersin Üniversitesi), Onur AYTAÇ (Mersin Üniversitesi)

Sinema çalışmaları literatüründe film festivalleri çoğunlukla program içerikleri ya da siyasal işlevleri üzerinden değerlendirilmekte; festivallerin düzenlendiği destinasyonlarla kurdukları mekânsal ve deneyimsel ilişkiler büyük ölçüde göz ardı edilmektedir. Prentice ve Andersen (2003), festivalleri kentin yaratıcılık üzerinden yeniden konumlandırılmasını sağlayan "yaratıcı destinasyon" pratikleri olarak ele alır. Ancak bu yaklaşım, ağırlıklı olarak turist tüketimi ve destinasyon imajı üzerinden ilerler. Bu çalışma ise, yaratıcı destinasyon tartışmasını turist imajı yerine, sinemanın mekânsal konumlanışı üzerinden yeniden düşünmeyi önermektedir. Araştırmada "Film festivalleri, sinemayı destinasyonun içinde nasıl ve hangi pratikler aracılığıyla konumlandırıyor?" sorusuna yanıt aranmaktadır. Bu nedenle, İstanbul gibi metropollerde hâkim olan salon odaklı seyir pratiğinin yerine Kaş, Ayvalık ve Urla'da yapılan film festivalleri değerlendirilmektedir. Özellikle bu destinasyonların sinema–mekân ilişkisini, deneyimin mekânsal ve söylemsel temsillerini analiz etmeye elverişli bir zemin sunduğu düşünülmektedir. Ayrıca merkezin dışındaki konumları, tematik yönelimleri ve ölçekleri bakımından farklılaşan bu film festivalleri ile mekân arasındaki ilişkiyi karşılaştırmalı olarak incelemenin film festivalleri-mekan ilişkisine disiplinler arası bir perspektif kazandıracağı düşünülmektedir.

Festival program metinleri, seçilen mekânlar ve gerçekleştirilen etkinlikler sinemanın nasıl çerçevelendiğini gösterir (Rüling ve diğ., 2010). Mevcut çalışma, karşılaştırmalı bir nitel analiz çerçevesinde, Kaş ve Ayvalık Uluslararası Film Festivallerinin ve Urla Gastronomi Film Festivalinin festival program metinlerini ve kullanılan gösterim mekânlarını katılımcılar tarafından paylaşılan görsel materyallerle birlikte ele alarak sinemanın mekânla kurduğu ilişkiler üzerinden inceleyecektir. Analiz, her festivalde sinemanın hangi mekânlarda, nasıl bir söylemle ve hangi deneyim bağlamında ilişkilendirildiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Sonuç olarak, film festivalleri, birer turistik ürün ya da kültürel etkinlik olarak ele almak yerine, sinemanın mekânla kurduğu ilişkiler üzerinden tartışılmaktadır. Kaş, Ayvalık ve Urla örnekleri üzerinden yürütülen karşılaştırmalı inceleme, film festivallerinin sinemayı yalnızca gösterim alanlarına değil; kamusal mekânlara, gündelik yaşama ve yerel pratiklere dahil eden deneyimsel bir yapıya dönüştürdüğünü göstermektedir. Bu çerçevede, yaratıcı destinasyon tartışmaları sinemanın mekânsal konumlanışı üzerinden yeniden düşünülmekte ve film festivalleri yoğunlaşan mekânsal deneyimler (De Molli ve diğ., 2020) olarak ele alınmaktadır.

Yapısal Olmayan Bir Kategoriyi Çalışmak: İstanbul'da "Bağımsız Sinema"yı Araştırmanın Yöntemsel Sorunları

Sena ÖNDÜN SİVAS (İstanbul Bilgi Üniversitesi)

Günümüz İstanbul'unda "bağımsız sinema" kavramı artık ekonomik ya da endüstriyel özerkliğe karşılık gelmemektedir. Geleneksel olarak özel mülkiyete dayalı ve ticari olmayan, genelde "mahalle sineması" olarak adlandırdığımız gösterim mekânlarını tanımlamak için kullanılan bu terim, bugün belediyelere, bakanlıklara, müzelere, üniversitelere ya da kültürel kurumlara bağlı olarak faaliyet gösteren heterojen bir mekân ağını ifade etmektedir. Buna rağmen söz konusu mekânlar, sanatsal özerklik, kültürel seçkinlik, kentsel hafıza ve politik konumlanış gibi güçlü sembolik anlamlarla ilişkilendirilmeye devam etmektedir.

Bu durum temel bir yöntemsel soruyu gündeme getirir: Eğer "bağımsızlık" yapısal ve nesnel bir kategori değil, toplumsal olarak müzakere edilen ve sembolik olarak inşa edilen bir anlam ise, bu kategoriyi araştırmanın epistemolojik zemini nasıl kurulmalıdır? Araştırmacı kurumsal bağımlılık ile sembolik özerkliğin aynı anda var olduğu bir bağlamda neyi ve nasıl ölçer?

Bu bildiri, İstanbul'daki zincir dışı ve AVM dışı sinema mekânlarını merkeze alarak, seyirci araştırmalarında mülkiyet temelli sınıflandırmaların yetersizliğini tartışmakta ve karşılaştırmalı etnografik bir çerçeve önermektedir. Çalışma, "bağımsız sinema"yı sabit bir kurumsal kategori olarak değil; mekânsal pratikler, kurumsal aidiyetler ve seyircilerin anlatıları aracılığıyla birlikte üretilen ilişkisel ve duygulanımsal bir oluşum olarak ele alır. Bu yaklaşım, sinemaya gitme pratiğini yalnızca kültürel tüketim değil, aynı zamanda kentsel aidiyet, politik konumlanış ve sembolik ayrım üretimi bağlamında düşünmeyi mümkün kılar.

Bildiri, neoliberal politikalar ve politik kutuplaşma koşullarında şekillenen çağdaş gösterim ekosistemlerinde, seyirci çalışmalarının kavramsal araçlarını yeniden gözden geçirmesi gerektiğini savunur. Bu bağlamda çalışma, bağımsız sinemayı çalışabilmek için hangi metodolojik araçların işlevsel olabileceğini karşılaştırmalı bir literatür incelemesi üzerinden tartışmayı amaçlamaktadır. Yeni Sinema Tarihi yaklaşımı, kültürel sosyoloji, mekân kuramı ve eleştirel kamusallık tartışmaları bir arada ele alınarak, günümüz film çalışmalarında çoğu zaman birbiriyle ilişkilendirilmeyen kuramsal çerçevelerin nasıl eklemlenebileceği sorgulanacaktır. Böylece çalışma "bağımsızlık" kavramını sabitlemek yerine onun dolaşıma girme biçimlerini ve mekânsal-politik işlevlerini analiz eden yöntemsel bir yaklaşımı, devam eden doktora araştırmasının tasarımı üzerinden kolektif tartışmaya açmaktadır.

PANEL V - Türkiye'de Sinema Alanında Akademik Bilgi Üretimi ve Kanon Dışı Sinema Tarihi

Türkiye'de Akademik Sinema Öğretiminde Müfredat Yapısı: Sınırlılıklar ve Olanaklar

Mustafa Kemal SANCAR (Batman Üniversitesi)

Türkiye'de akademik sinema öğretimi, İstanbul'da ve Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültelerine bağlı Basın Yayın Yüksek Okullarında başladı. Sinema öğreten ve sinema dersleri hazırlayan ilk akademikler de bu nedenle siyaset bilimi, tarih ve iktisat gibi sosyal bilimler alanı menşeili idiler. Bu tarihsel bağlamdan hareketle; Türkiye'de akademik sinema öğretimi veren bölümlerde okutulan müfredatların teorik ağırlıklı ve sektörel gereksinimleri karşılamaktan uzak olduğu iddiasının ele alındığı bu çalışmada, öncelikle Türkiye'de sinema öğretimi veren devlet ve vakıf üniversitelerinin lisans düzeyindeki ders programları, ders içerikleri ve AKTS planları doküman incelemesi yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen veriler; kuramsal dersler, teknik üretim dersleri, endüstri ve dağıtım odaklı dersler, yeni medya ve dijital platform dersleri ile uygulama atölyeleri gibi kategoriler altında sınıflandırılmıştır. Bulgular, Türkiye'de sinema öğretimi müfredatlarının büyük ölçüde kuramsal bilgiye dayandığını; film endüstrisi, dağıtım, pazarlama ve dijital yayıncılık gibi sektörle doğrudan ilişkili alanların ise sınırlı düzeyde temsil edildiğini göstermektedir. Ayrıca uygulama olanakları, teknik altyapı ve sektör işbirlikleri bakımından üniversiteler arasında belirgin farklılıklar bulunduğu saptanmıştır. Çalışma, akademik sinema öğretiminin güncel film üretim ve dolaşım pratikleriyle uyumunu tartışarak müfredatların güncellenmesi, sektörel bağlantılarının güçlendirilmesi ve dijitalleşme odaklı ders içeriklerinin artırılması yönünde öneriler sunmaktadır. Bu yönüyle araştırma, Türkiye'de sinema öğretiminin yapısal dönüşüm gereksinimine ilişkin bütüncül bir değerlendirme sağlamayı hedeflemektedir.

Kapitalizmin Yeni Ruhu Çerçevesinde Türkiye'de Akademik Sinema Bilgisi Üretimi Koşulları[*4]

Lisa Gül ARAZ (Kadir Has Üniversitesi)

Bu bildiri, yürütücülüğünü Bülent Diken'in üstlendiği "Türkiye'de Film Çalışmaları ve Kapitalizmin Yeni Ruhu" başlıklı Tübitak 1001 kodlu araştırma projesi kapsamında, Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinde sinema bölümlerinde bilgi üretiminin koşullarına ilişkin bulguları paylaşmayı amaçlamaktadır. Araştırma projesi, film çalışmalarını yalnızca kurumsallaşmış bir akademik disiplin olarak değil; bilgi üretimi, bilgi sevgisi ve sinefili pratiklerinin sürekli olarak müzakere edildiği Bourdieucu anlamda ilişkisel bir alan olarak kavramsallaştırmakta ve bu alanın dinamiklerinin Luc Boltanski ve Ève Chiapello'nun (1999) geliştirdiği kapitalizmin yeni ruhu kuramsal çerçevesi bağlamında küresel neoliberal dönüşümlerle nasıl eklemlendiğini analiz etmektedir. Bu bağlamda, gerekçelendirme rejimleri teorisi çerçevesinde projenin temel sorunsalı, Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinde Film Çalışmaları alanında bilgi sevgisi ve sinema sevgisinin hangi söylemsel, kurumsal ve pratik mekanizmalar üzerinden gerekçelendirildiği (meşrulaştırıldığı) ya da eleştirel olarak problematize edildiğidir. Bildiri, Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinden 25 akademisyenle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmelerin bulgularına dayanarak, akademik sinema bilgisi üretiminde aktif olarak konumlanan aktörlerin deneyimlerinden hareketle, akademik sinema bilgisinin üretkenlik ve pazarlanabilirlik ilkeleri doğrultusunda sonuç odaklı ve proje tabanlı bir bilgi üretimi ve eğitim rejimine indirgenmesi sürecini tartışmaktadır. Bu çerçevede bulgular iki başlık altında ele alınacaktır. Birinci başlıkta, hızlı makale marketi, projecilik, performans kriterleri gibi mekanizmaların akademik alanda görünür kıldığı yapısal problematikler tartışılacaktır. İkinci başlıkta ise bu yapısal problematikler bağlamında akademik sinema bilgisi, bilgi sevgisi ve sinema sevgisi etrafında örgütlenen bir gündelik yaşam çerçevesi üzerinden; akademisyenlerin entelektüel ilgi ve merakları, akademiyle kurdukları ilişkiler, akademi dışı faaliyetleri ve öğrencilerle ilişkileri gibi boyutlarıyla birlikte analiz edilecektir.

[*4] Bildirinin sunumu Aslı Ildır, Bülent Diken, Hasan Cem Çal, Lisa Gül Araz, Nil Delal Şahin adına Lisa Gül Araz tarafından yapılacaktır.

Film Kanonu Yerine

Fatma OKUMUŞ (Anadolu Üniversitesi), Doğa ORHAN (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Türkiye'de, Sinema ve Televizyon (STV) bölümlerinin yüksek öğrenim düzeyine taşınmasıyla film çekimi ile eleştirisi baskınlık kazandığından, film tarih yazımı üzerine çalışmak gecikmiştir. Eskide kalan Türk filmi, tek kişilik bakış açısıyla, birbirine benzer yöntemle, Türk Sinema Tarihi (TST) başlığı altında aktarılagelmiştir. Kim, kiminle ne zaman, ne çekti diye bakan bu TST yazmaları, 2000'li yıllarda sorgulanmaya başlanarak çok boyutlu yaklaşım, tutarlı dönemlendirme, özgül kanon beklentisi yaratıldı. 2010'dan sonra, TST konusuna ilişkin eski yazılı birçok belge gün yüzüne çıkarıldı. Böylece uzak geçmişte çekilen filmler, bugün seyredilemese de yazıldı; ancak yakın geçmişte çekilen filmler, seyredilmesine karşın dağılarak ilerliyor. Bu bildiride, söz konusu kaygıyla, Anadolu Üniversitesi STV bölümündeki uzmanlarca yürütülen ortak çalışma anlatılacaktır. Çalışmada, film kanonu açıklamalarından yola çıkılarak "TST yazılırken Türk filmi dizgesi nasıl belirlenebilir?" sorusuna yanıt aranmıştır. Amaç, STV bölümünün Türk filmi dizgesini oluşturmaktır. Belirtilen amaç doğrultusunda öncelikle, geçmişte kalan Türk filmlerinin anımsanmasını sağlayacak sorular yazılmıştır. Süreçte, STV bölümünden bir profesör, üç doçent, iki doktora öğrencisi, doktora sürecini bitirmiş iki kişi ile dört yüksek lisans öğrencisi, toplam 12 uzman, Mayıs 2023 - Mayıs 2024 arasında birlikte çalışarak soruları yanıtlamıştır. 14 ana toplantının ardından, gereksinim duyulduğunda, görüşmeler eklenerek 22 toplantı düzenlenmiştir. Doktora üstü uzmanlar, 1919-2023 yılları arasında, 479; doktora düzeyindeki uzmanlar, 1949-2024 yılları arasında, 173; yüksek lisans aşamasındaki uzmanlar, 1960-2024 yılları arasında 124 film üzerine konuşmuştur. Ardından katılımcılar, gereksinim duyulan konuya uygun, Türk filmi dizgesi yaratmıştır. Ortaklaşa çalışmanın sonucunda, STV bölümünün Türk filmi birikimi ortaya konmuştur. Böylece, bölümün derslerinde kullanılabilecek Türk filmi dizgesi oluşturulmuştur. Bununla birlikte çalışmanın, TST yazmalarında yöntem arayışına katkıda bulunacağı öngörülmektedir.

Kuzguncuk'tan Yeldeğirmeni'ne Türk Musevi Cemaati ve Sinema İşletmeciliği (1918-1946)

Muhammet Enes AKDAĞ (Üsküdar Üniversitesi)

Sinema tarih yazımında, Pera ve Şehzadebaşı arasında sıkışıp kalmış Avrupa yakası odaklı anlatılar, Kadıköy-Üsküdar hattındaki Musevi cemaatinin sinema işletmeciliği faaliyetlerini ıskalamaktadır. Bu araştırma kapsamında, 1918–1946 yılları arasında Anadolu Yakası'nda Türk Musevi cemaatine mensup sinema işletmecilerinin benimsedikleri film dağıtım ve gösterim stratejileri ile bu stratejilerin Üsküdar ve Kadıköy'deki sinema hafızası üzerindeki etkileri incelenecektir. Bu doğrultuda, yöntemsel bir üçleme modeli izlenmiş; araştırmanın ilk aşamasında Üsküdar'daki sinema işletmelerine ilişkin olarak 500. Yıl Türk Musevileri Müzesi Başkanı Nisya İşman Allovi, Kadıköy'deki sinema işletmelerine ilişkin olarak Harun Niyego ve Adalar'daki sinema işletmelerine ilişkin olarak ise Adalar Kültür Derneği Başkanı Özer Kangür ile derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında, *Le Journal d'Orient* (1918-1971) ve *El Tiempo* (1872-1930) gazetelerinde listelenen yazlık ve kışlık sinemaların isimleri, sinema programları mercek altına alınacaktır. Araştırmanın son aşamasında ise, Leon Siritzky, Sefanya Kohen gibi listelenen sinema işletmecileri olan rekabeti gözler önüne serebilmek adına, Cemil Filmer, Muhsin Ertuğrul gibi öncü isimlerin hatıratları incelenecektir. Elde edilen bulgular ışığında, Türkiye Musevi Cemaati'nin Anadolu yakasındaki sinema faaliyetlerinin ilişkin dört nokta dikkat çekmektedir: (1) Musevi Cemaati'nin Anadolu yakasında sinema işletmeciliği faaliyetleri, Üsküdar'da Kuzguncuk (Dağhamamı) mahallesi ve çevresinde; Kadıköy'de ise Yeldeğirmeni ve çevresinde kümelenmiştir. (2) Yahudi Cemaati, çoğunlukla, *"Bar/Bat Mitzvah* törenleri ve *Yom Kippur* gibi kutsal günleri, Kadıköy'de Süreyya Sineması ve Apollon Sineması'nda" (Niyego, 1999), Üsküdar'da Kuzguncuk İskelesi üstündeki Sefanya kıraathanesinde kutlamıştır. (3) Leon Siritzky, Kadıköy'de film gösterim ağı üzerinde erken dönemde bir tekel oluşturmuş ve "Fransa ve Rusya başta olmak üzere birçok özgün eseri, İstanbul'a çok daha öncesinde getirmiştir" (Frisch, 2025). (4) Yeldeğirmeni (Özen) sineması, "Museviliğe ilişkin dini filmlerin gösterimi kadar Amerikan klasikleri" (Siritzky, 2024) ile dikkat çekmiştir.

PANEL VI - Sansür, Denetim Mekanizmaları ve Müzakere Yöntemleri

Makinist Kurgusu: Küresel Güney Film Kültürlerinde Hard-core Film Parçaları ve Metinsel Sonluluğun Ekonomi-politiği

Özgür YAREN (Chulalongkorn Üniversitesi)

Bu çalışma, bir metin olarak filmin gösterim aşamasında uğradığı değişiklikleri, başka bir deyişle makinist kurgusunu inceler. Ulusal ya da bölgesel sinemalara özgü bir istisna gibi görülen bu müdahalelerin, aslında Küresel Güneye yayılan ulusötesi bir pratik olduğunu ortaya koyar. Sansürün yasal gösterimleri sıkı biçimde düzenlediği bağlamlarda projeksiyon kabinleri bir müzakere alanına dönüşür. Enformel ekonomiler, kırılgan dağıtım ağları ve gevşek telif rejimleriyle şekillenen film kültürlerinde film kopyaları, seyirci talebine yanıt vermek ve yasakları aşmak için kesilir, eklenen sahnelerle uzatılır ya da yeniden kurgulanırlar. Yasal sınırlamalar ve seyircinin haz beklentisi arasındaki boşlukta gelişen bu müdahaleler, film kopyalarını bitmiş, sabit metinler olmaktan çıkarıp geçici, değişken metinlere dönüştürür. Bu pratikler bir filmin doruk noktalarını, türünü ve hukuki statüsünü alımlama anında değiştirebilir; böylece anlatı hiyerarşisini istikrarsızlaştırır, yazarlık ve metinsel sonluluğun toplumsal üretimine dair tartışmaları somut bir zemine taşır.

Türkiye, Filipinler ve Güney Asya'dan karşılaştırmalı örnekleri değerlendiren çalışma, sansür, enformel ekonomi ve seyirci müzakeresinin melez film versiyonlarını nasıl birlikte ürettiğini gösterir. Türkiye örneğini merkeze alan çalışmanın iki koşut yaygın önermesi vardır. Film çalışmaları açısından, yerel ve ulusal film kültürlerini karşılaştırmalı bir çerçevede düşünmenin tekil alan çalışmalarının sağlayamadığı bir perspektif sunduğunu ileri sürer. Anlatıbilim açısından ise, göz ardı edilmiş bu kültürel pratiğin metnin varsayılan nihailiğini nasıl sorunsallaştırdığını ortaya koyarak metinsel ontoloji tartışmalarına katkıda bulunur.

Sansürü Ağ Olarak Düşünmek: Türkiye'de Cinsel İçerikli Medya, Altyapılar ve Gündelik Müzakereler

İhsan Can ASMAN (Bağımsız Araştırmacı)

Devletin denetim mekanizmaları ve bu mekanizmaların görece agresif görünümlerinden biri olan sansür, genelde tepeden gelen yekpare bir yasaklama olarak düşünülür. Oysa doktora araştırmamda elde ettiğim bulgular ışığında denilebilir ki bu mekanizmalar ancak, ilk bakışta dağınık gibi görünen ama esasen birbirine eklemlenmiş insan ve insan olmayan "eyleyenlerin" bir aradalığıyla genişleyen bir ağ içerisinde var olabiliyor. BTK sansür mekanizmasının en çok görünür olan tarafını temsil etse de manzara bundan ibaret değil: Akla belki evvela algoritmalar ve VPN protokolleri geliyor, ama sadece bunlara bile bakmak analizi eksik kılma riski taşıyor.

Örneğin amatör bir porno klipte webcam'in kadrajına giren 'otantik' bir duvar halısı, ailevi/milli aidiyet ve mahremiyet normlarını pekiştirebildiği gibi, tetiklediği aşinalık yoluyla hiç beklenmedik zevklere de kapı aralayabiliyor. Yahut düşük çözünürlük ve donanım ergonomisi... Bütün bunlar izleyiciye somut bir davranış değişikliği dayattığı için failliğe ortak oluyor. Ve işte bu ortaklık normların (ve onların görünürleştiği sansür mekanizmasının) "işlemesine" olanak sağladığı kadar, izleyiciler özelinde çeşitli sakınma stratejilerine ve geçici çözümlere de kapı aralıyor. Bu bir aradalığın analizdeki önceliklilği, normatif olanın ağırlığını inkar veya ilga etmiyor, bilakis bu ağırlığın niye ve nasıl bu denli "ağır" olabildiğini açıklama kaygısından ileri geliyor.

Bu sunum, Türkiye'de çevrimiçi pornografi ve diğer cinsel içerikli medyayı kullanan izleyicilerin, söz konusu ağın içinde sansürü ve diğer toplumsal baskı unsurlarını nasıl deneyimlediklerini tartışacaktır. Ayrıca Latourcu aktör-ağ düşüncesiyle Foucaultcu iktidar kavrayışından devşirilmiş, esnek bir yöntemsel araç setiyle film ve medya çalışmaları kapsamında başka araştırma nesnelerine de uygulanabilecek bir şema önerisini tartışmaya açmayı hedeflemektedir.

Tanıklık, Hafıza ve Yöntem: "Büyülü Fener Bekçileri" Projesi Ekseninde Sözlü Tarih Araştırmalarında Yöntemsel Sınırlılıklar ve Olanaklar

Bahadır KAPIR (Marmara Üniversitesi), Ferhat ZENGİN (İstanbul Gelişim Üniversitesi)

Bu çalışma, Yeşilçam döneminde sinema salonlarında gösterim süreçlerini yöneten film makinistlerinin mesleki deneyimlerini ve Türk sinema tarih yazımında genellikle ihmal edilen gösterim pratiklerini görünür kılmayı amaçlayan "Büyülü Fener Bekçileri" projesinden hareketle sözlü tarih yönteminin olanaklarını ve sınırlılıklarını tartışmaktadır. Araştırma, sözlü tarihi yalnızca bir veri toplama tekniği olarak değil; belleğin inşası, hatırlama pratikleri ve kolektif hafızanın oluşumu bağlamında analitik bir yaklaşım olarak ele almaktadır. Gerçekleştirilen yarı-yapılandırılmış görüşmeler neticesinde sözlü tarih araştırmaları ekseninde üç temel yöntemsel güçlük tespit edilmiştir. Araştırma öznesine erişim bu güçlüklerin ilkini oluşturmaktadır. Görünmez ve kayıt dışı emek gruplarının görüşme taleplerine başlangıçta mesafeli yaklaştığı gözlemlenmiş; meslektaş referansları aracılığıyla işleyen kartopu örneklem yöntemi bu süreçte yalnızca bir örnekleme tekniği olarak değil, saha ilişkilerini düzenleyen sosyal bir güven mekanizması olarak işlev görmüştür. İkinci yöntemsel güçlük hafızanın güvenilirliğine ilişkindir. Katılımcıların olgusal hatalar içeren anlatılarını özgüvenle aktarabildikleri gözlemlenmiş; bu durum anlatının doğruluğunun değil, hatırlama pratiğinin kendisinin analitik bir nesne olarak ele alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda sözlü verilerin arşiv belgeleri ve yazılı kaynaklarla karşılaştırmalı biçimde okunması yöntemsel bir zorunluluk olarak öne çıkmaktadır. Üçüncü boyut ise görsel-işitsel kaydın araştırma sürecine kazandırdığı çift işlevselliğe ilişkindir. Görüşmelerin görsel-işitsel olarak kaydedilmesi araştırmayı aynı zamanda bir bellek arşivi ve belgesel üretim süreci hâline getirmekte; böylece akademik bilgi üretimi ile görsel kültürel mirasın korunması arasında köprü kurmaktadır. Çalışma bu deneyimlerden hareketle sözlü tarihi güven, hafıza ve arşiv üzerine sürekli müzakere gerektiren eleştirel bir pratik olarak konumlandırmakta; sinema tarihinin yalnızca üretim ve metin odaklı yaklaşımlarla değil, gösterim pratikleri, salon deneyimi ve emek süreçleri ekseninde yeniden yazılabileceğini savunmakta ve sözlü tarih yönteminin bu süreçteki kurucu rolünü ortaya koymaktadır.

1947-1988 Yılları Arasında Türkiye’de Film Sansürü ve Sansür Karar Defterleri

Ali KARADOĞAN (Munzur Üniversitesi), Semire Ruken ÖZTÜRK (Ankara Üniversitesi)

Türkiye’de sinema söz konusu olduğunda üzerinde en çok konuşulan konuların başında hiç şüphesiz ki sansür başlığı gelmektedir. Ancak bu konu son zamanlara kadar genellikle ana kaynaklara (özellikle karar metinlerine) çok fazla başvurulmadan ele alınıp konuşulmuştur. Bu bildiride ilk defa Türkiye’deki sansür konusunun ana metinleri olan “sansür karar defterleri” üzerine yapılan geniş inceleme sunulacaktır. Yaklaşık 20 bin karar metni üzerine yapılan tematik incelemede 1947 yılından 1988 yılına kadar olan sürede elde bulunan sansür kararları incelenmiştir. Tematik olarak sansür kararlarına konu olan her başlık ayrı ayrı değerlendirilmiş, bu başlıklara ilişkin kararların içerdiği her türlü ifade, iki yıllık bir çalışma sonucunda ayrıştırılmış ve Türkiye’deki sansür mekanizmasının kültürel ve ideolojik haritası çıkarılmaya çalışılmıştır. Gündelik hayattan, siyasete, dini konulardan uluslararası ilişkilere kadar yüzlerce konu başlığında sansüre dair nasıl bir bakış açısıyla karar verildiği ortaya konmuştur. Karar defterleri tarihsel bir perspektifle ele alınırken, bu karar metinleri metin analizi yöntemiyle tematik başlıklara ayrılmış ve envanter oluşturacak biçimde ayrıştırılmışlardır. 2022 yılında *Türkiye’de Sinema Sansürünün Tarihi (1932-1988) Sansür Karar Defterleri Üzerine Bir İnceleme* adıyla bir araya getirilip yayımlanan çalışma, Türkiye’de sansür söz konusu olduğunda çokça dile getirilen kararlar gibi ilk defa gün yüzüne çıkan binlerce karar metnini sunarak, sansür konusunda yapılmış ve yapılacak çalışmalara yeni bir bakış açısı kazandıracak nitelikte olmuştur. Bildiri metninde sansürün sadece devlet sinema ilişkilerini düzenleyen bir alan olmadığı aynı zamanda gündelik hayattan kişisel hayata, kılık kıyafetten gündelik ritüellere kadar geniş bir alanı düzenleyen bir mücadele alanı olarak ele alındığı ortaya konmaya çalışılacaktır. Bu araştırma sonucunda elimizdeki resmî belgelere/defterlere dayanarak, ilk defterin 1932 yılında tutulmaya başlandığını öğrenmiş bulunmaktayız, ancak defterlerin 1947’de başladığını ve 1988’de bittiğini, sonuçta 60 yıllık bir tarihin önümüzde durduğunu söyleyebiliriz. Bu bildiride bazı konu başlıkları üzerinden farklı örneklere yer verilerek Türkiye’deki sansürün genel bir görünümü sunulmaya çalışılacaktır.

PANEL VII - Film Festivalleri Çalışmalarında Yöntem: Film Çalışmalarında Araştırma Tasarımını Yeniden Düşünmek

Film Festivali Çalışmalarında Yöntem Meselesi: Geçmişten Dijital Çağa Araştırma Yaklaşımları

Hakan ERKILIÇ (Mersin Üniversitesi)

Bu bildiri, sinema ve medya çalışmalarının disiplinlerarası bir alt alanı olarak gelişen film festivali çalışmalarında yöntemsel yaklaşımların tarihsel evrimini ve güncel araştırma yönelimlerini tartışmayı amaçlamaktadır. Film festivalleri araştırmaları, festivallerin kültürel, ekonomik, kurumsal ve izleyici boyutlarını birlikte ele alan çok katmanlı yapısı nedeniyle tek bir yöntemle sınırlı olmayan çok yöntemli araştırma tasarımlarını gerektirmektedir. Bu bağlamda bildiride, film festivalleri çalışmalarında kullanılan başlıca yöntemler; arşiv araştırmaları, doküman analizi, anket uygulamaları, derinlemesine görüşmeler, etnografik ve katılımcı gözlem çalışmaları, vaka incelemeleri ve ağ analizleri gibi geleneksel araştırma tekniklerinden dijital beşeri bilimler, büyük veri analizleri, haritalama çalışmaları ve hesaplamalı sosyal bilim uygulamalarına uzanan geniş bir yöntemsel çerçeve içinde ele alınacaktır. Tartışma, Peirano ve Vallejo'nun film festivali çalışmalarında yöntemlerin geçmiş, günümüz ve gelecek yönelimleri şeklindeki sınıflandırmasına dayanarak yürütülecek; alanın giderek artan veri çeşitliliği ve disiplinlerarası niteliğinin araştırma tasarımlarını nasıl dönüştürdüğü değerlendirilecektir. Bildiri, film festivali çalışmalarında yöntemsel çeşitlenmenin araştırma sorularının kapsamını genişlettiğini ve festival araştırmalarının kültürel çalışmalar, ekonomi politik ve Yeni Sinema Tarihi yaklaşımlarıyla kesişiminde yeni analitik olanaklar yarattığını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Film Festivallerini Nitel Yöntemle İçeriden Çalışmak: 121K234 nolu Türkiye'de Film Festivalleri adlı TÜBİTAK 1001 Projesinden Araştırma Deneyimleri

Senem Ayşe DURUEL KILIÇ (Mersin Üniversitesi), Aydın ÇAM (Çukurova Üniversitesi)

Bu bildiri, 121K234 nolu Türkiye'de Film Festivalleri: Yapısı, Ekonomisi, İşleyişi, Seyirci Profili başlıklı TÜBİTAK 1001 projesi kapsamında yürütülen nitel araştırma sürecini, veri üretim stratejileri, saha deneyimi ve araştırmacı konumlanışı bağlamında tartışmaktadır. Projede nitel veri üretimi üç temel eksende gerçekleştirilmiştir: (1) Doküman analizi, (2) katılımcı gözlem ve (3) yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler. Doküman analizi kapsamında festival tarih yazımını ve festivallerin ekonomi-politik arka planını ortaya koymak amacıyla TBMM ve yerel meclis tutanakları, festival katalogları, yönetmelikler, efemeral belgeler, basın arşivleri ve sektörel yayınlar sistematik biçimde incelenmiştir. Festival süreçlerinin kurumsal işleyişini ve pratiklerini gözlemlemek amacıyla festival dönemlerinde katılımcı gözlem yapılmış; bu süreçte belirlenen aktörlerle (örneğin festival yöneticileri, çalışanlar, meslek örgütü temsilcileri, yönetmenler, eleştirmenler, yerel yöneticiler ve seyirciler) yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma sürecinde elde edilen veriler tematik analiz yoluyla çözümlenmiş, farklı veri türleri arasında karşılaştırmalı değerlendirme yapılarak veri üçgenlemesi sağlanmıştır. Bildiri, saha erişimi, arşiv eksiklikleri, kurumsal veri paylaşımındaki sınırlılıklar ve araştırmacıların alan içindeki konumlarının yarattığı avantaj ve zorluklar gibi metodolojik sorunları, geliştirilen çözüm stratejileriyle birlikte tartışmayı amaçlamaktadır. Böylece çalışma, film festivalleri araştırmalarında nitel yöntemin uygulama pratiklerine ve alan araştırması deneyimlerine dair yöntemsel bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Film Festivallerini Nicel Yöntemle Çalışmak: 121K234 nolu Türkiye'de Film Festivalleri adlı TÜBİTAK 1001 Projesinde Veri Üretimi ve Analiz Süreçleri

Ali KARADOĞAN (Munzur Üniversitesi), S. Serhat SERTER (Anadolu Üniversitesi), Hakan ERKILIÇ (Mersin Üniversitesi)

Bu bildiri, 121K234 nolu Türkiye'de Film Festivalleri: Yapısı, Ekonomisi, İşleyişi, Seyirci Profili başlıklı TÜBİTAK 1001 projesi kapsamında yürütülen nicel araştırma sürecini, veri üretim stratejileri, örneklem tasarımı ve analiz süreçleri bağlamında tartışmaktadır. Projede nicel veri üretimi, festival seyirci profillerinin belirlenmesi ve festival organizasyonlarının ekonomik yapısına ilişkin sayısal verilerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Dört büyük film festivali kapsamında uygulanan yüz yüze anket çalışmalarıyla toplam 4.100 katılımcıdan veri toplanmış; katılımcıların demografik özellikleri, festivale katılım sıklıkları, harcama kalıpları, festival deneyimine ilişkin değerlendirmeleri ve festivallerin kültürel ekonomi içindeki yerini anlamaya yönelik göstergeler analiz edilmiştir. Anket verileri istatistiksel analiz programları aracılığıyla çözümlenmiş, temel betimleyici istatistiklerin yanı sıra alt örneklemler üzerinden karşılaştırmalı analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırma sürecinde karşılaşılan başlıca metodolojik sorunlar, festival organizasyonlarına ait mali verilerin sınırlı erişilebilirliği ve ekonomik etki analizine yönelik veri eksiklikleri olmuştur. Bildiri, bu sınırlılıkların araştırma tasarımına etkilerini ve veri güvenilirliğini artırmaya yönelik geliştirilen stratejileri tartışarak, film festivalleri çalışmalarında nicel veri üretiminin olanak ve sınırlarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Film Festivallerini Karma Yöntemle Çalışmak: 121K234 nolu Türkiye'de Film Festivalleri adlı TÜBİTAK 1001 Projesinde Araştırma Tasarımı ve Veri Entegrasyonu

Emine UÇAR İLBOĞA (Akdeniz Üniversitesi), Senem Ayşe DURUEL KILIÇ (Mersin Üniversitesi)

Bu bildiri, 121K234 nolu Türkiye'de Film Festivalleri: Yapısı, Ekonomisi, İşleyişi, Seyirci Profili başlıklı TÜBİTAK 1001 projesinde benimsenen karma yöntem araştırma tasarımını, veri bütünleştirme stratejileri ve yöntemsel entegrasyon süreçleri bağlamında ele almaktadır. Projenin çok katmanlı araştırma soruları doğrultusunda nitel ve nicel veri üretim süreçleri eş zamanlı ve birbirini tamamlayacak biçimde planlanmıştır. Doküman analizi, katılımcı gözlem ve derinlemesine görüşmeler yoluyla elde edilen nitel veriler, festival seyircilerine yönelik geniş ölçekli anket uygulamalarından elde edilen nicel verilerle birlikte değerlendirilmiş; böylece festivallerin tarihsel gelişimi, kurumsal işleyişi, ekonomik yapısı ve seyirci profili bütüncül bir çerçevede analiz edilmiştir. Araştırma sürecinde farklı veri türlerinin sistematik biçimde düzenlenmesi, karşılaştırılması ve yorumlanması amacıyla nitel ve nicel analiz yazılımlarından yararlanılmış; veri türleri arasında karşılıklı doğrulama ve tamamlayıcılık ilkesi temel alınarak yöntemsel entegrasyon sağlanmıştır. Bildiri, karma yöntem tasarımının araştırma sürecinde sağladığı analitik olanakları, veri entegrasyonu sırasında karşılaşılan güçlükleri ve bu güçlüklerin aşılmasına yönelik geliştirilen uygulama stratejilerini tartışarak, film festivalleri çalışmalarında karma yöntem kullanımına yönelik yöntemsel bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır.

PANEL IX - Film Çalışmalarında Metot olarak Video-Deneme

Genişleyen Anlatı, Hızlanan Bağ: *Big5* Örneği

Elif SEVİMAY (Galatasaray Üniversitesi)

Bu çalışma, *Big5* yarışma formatı üzerinden güncel hayranlık kültürünün dönüşümünü çeşitli filmlere referansla inceler. Program; televizyon yayını, sosyal medya içerikleri, canlı yayınlar, oylama sistemleri ve hayran platformları arasında kurduğu çok aracılı yapı sayesinde tekil bir aracının sınırlarını aşar. Farklı medya biçimleri arasındaki geçişlilik (intermediality), anlatının her mecrada yeniden çerçevelenmesine yol açarken; hikayenin platformlar boyunca genişleyerek parçalı ama bütünlüklü bir evren kurması, medya-aşırı anlatı (transmediality) dinamiklerini görünür kılar. Bu model, K-POP endüstrisinin persona inşası, katılımcı kültür ve platform temelli hayran emeği stratejilerinden beslenir. Anlatı; yorumlar, edit videoları ve reaksiyon gibi içeriklerle prodüksiyon dışı alanlarda dolaşıma girerek çoğullaşır. Böylece izleyici, yalnızca tüketici değil, anlam üretim sürecinin etkin bir parçasına dönüşür. Algoritmik dolaşımın etkisiyle yarışmayı doğrudan izlemeyen kitleler dahi içerik kırıntıları üzerinden sürece dahil olur ve ikincil kaynaklar anlatının kurucu unsurlarına dönüşür. Bu çok katmanlı medya ekosistemi, parasosyal etkileşimi hızlandırılmış ve yoğunlaştırılmış bir duygusal yatırım biçimine dönüştürür. İzleyici; adayların gündelik yaşam kesitlerine, kırılganlık anlarına ve kamera arkası anlatılarına da maruz kalarak kendini duygulanımsal bir yakınlığın içinde konumlandırır. Özellikle genç kadın ve kuir pazara yönelik kız grubu projelerinde, her üyeye atfedilen belirgin personalar üzerinden kurulan özdeşleşme, izleyicinin kendi kimlik deneyimlerini bu figürler aracılığıyla yeniden anlamlandırmasına olanak tanır. Bu temsili çeşitlilik, erken aşamada güçlü bir aidiyet duygusunu besler. Ancak bu bağlanma biçimi, zamana yayılan bir sadakatten çok, sürekli güncellenen içerik akışlarıyla beslenen ivmeli bir yakınlık üretir. Genişleyen anlatı yüzeyi, yalnızca yeni bir izleme pratiğini değil; hız, erişilebilirlik ve yoğunluk ekseninde yeniden tanımlanan bir bağlanma kültürünü de görünür kılar.

Dijital Görüntüyle Değişen Çağdaş Tiyatro Anlatısı

Nazlı ESEN ALBAYRAK (Galatasaray Üniversitesi)

Bu çalışma, tiyatroda dijital görüntü kullanımının “canlılık” *(liveness)* kavramını nasıl dönüştürdüğünü, farklı medya biçimleri arasındaki geçişlilik *(intermediality)* çerçevesi üzerinden incelemeyi amaçlar. Geleneksel olarak Aristocu temsil anlayışı doğrultusunda sahne ile seyirci arasında net bir ayrım kuran ve tiyatroyu “burada ve şimdi” gerçekleşen canlı bir sanat olarak tanımlayan yaklaşım, 20. Yüzyıldan itibaren medya teknolojilerinin gelişimiyle birlikte sorgulanmaya başlanmıştır. Walter Benjamin’in teknik yeniden üretim ve aura kavramı etrafında geliştirdiği tartışma ile Philip Auslander’ın canlılığın tarihsel ve kültürel olarak inşa edilmiş bir kategori olduğu yönündeki yaklaşımı, bu dönüşümü anlamak için kuramsal bir zemin sunar.

Bu bağlamda çalışma, *intermediality* kavramını merkeze alarak tiyatronun sinema, video ve dijital ekranlarla kurduğu ilişkinin rekabetçi değil, yapısal ve estetik bir etkileşim olduğunu savunur. Dijital görüntü, sahne pratiğinde yalnızca teknik bir destek unsuru olarak değil, anlatının kurucu bir bileşeni ve izleme deneyimini düzenleyen yeni bir dramaturjik araç olarak değerlendirilir.

Türkiye’de özellikle 2010’lu yıllardan itibaren artan dijital ekran kullanımı, bu dönüşümün yerel bağlamdaki yansımalarını gözlemleme imkânı sunmaktadır. İncelenen örnekler üzerinden, dijital ekranın canlılığı ortadan kaldırmadığı; aksine onu yeniden tanımladığı ve seyirci deneyimini çoğullaştırdığı ileri sürülmektedir. Çalışma, çağdaş tiyatronun dijital kültür içinde kendini yeniden kurma biçimlerini tartışmaktadır.

Mecra Değişimi ve Dönüşen İzleyici: *Kısmetse Olur*'un Üç Evresi

Işıl Destina BALCI (Galatasaray Üniversitesi)

Bu çalışma, Türkiye medya ekolojisinin en çarpıcı dönüşümlerinden biri olan *Kısmetse Olur* formatı üzerinden, geleneksel televizyon yayıncılığından dijital platformlara geçişin izleyici ve anlatı üzerindeki etkilerini inceler. Program; Kanal D, YouTube ve Amazon Prime Video durakları aracılığıyla sadece yayın ortamının değişimini değil, aynı zamanda izleyicinin pasif bir gözlemciden katılımcıya ve nihayetinde bir "müşteriye" dönüşümünü görünür kılar. Henry Jenkins'in transmedya hikâye anlatıcılığı kavramı çerçevesinde ele alınan yapım, tek bir mecranın sınırlarını aşarak sosyal medya ve küresel akış platformlarına yayılan dinamik bir anlatı evreni kurar.

Analiz, programın gelişimini üç temel katmanda okur: RTÜK denetimindeki Kanal D dönemi, "kutsal aile" mitini merkeze alan ahlaki bir tiyatro olarak konumlanır. YouTube dönemi, katılımcı kültürün ve "spoiler ekonomisinin" domine ettiği, izleyicinin dedektiflik ve yönetmenlik rolleriyle senaryoyu yönettiği interaktif bir oyun alanına dönüşür. Son olarak Amazon Prime Video evresi, sansürsüzlük vaadinin bir ticari meta haline getirildiği ve izleyicinin ödeme duvarı arkasında metalaştırılmış bir röntgencilik deneyimi yaşadığı bir aşamayı temsil eder. Bu çalışma; katılımcıların aşkı değil etkileşimi hedeflediği, izleyicinin ise algoritma ve abonelik modelleri arasında dönüştüğü bu yeni medya düzenini sosyolojik ve endüstriyel kodlarıyla incelemektedir.

PANEL X - Sinemada Biçim: Melez Anlatılar, Yeni Yöntemler ve Seyir Pratikleri

Bir Eko-Direniş Yöntemi Olarak Eko-Aktivist Belgesel Film; Hakan Tosun Pratiğinde Politik Ekolojinin Görsel Metodu

Ege ÜNDAĞ (İstanbul Üniversitesi)

İçinde yaşadığımız ve derinleşen etkilerini her geçen yıl daha da hisseder hale geldiğimiz ekolojik çöküş çağında, ekoloji direnişi bir yandan siyaset üstü bir yaşam ve geçim hakkı savunusuna karşılık gelirken öte yandan özellikle ülkemizde belki de hiç olmadığı kadar politik alanın tartışmaları içine çekilmekte ve siyasallaştırılarak sönümlendirilmeye çalışılmaktadır. Tam da bu sebeple kurumsal bilgiye alternatif bir görsel bellek ve karşı-arşiv ihtiyacı, ekolojik yıkım ve direnişin doğrudan kaydını basit bir olay belgeleme ve haber videosu olmaktan çıkartıp onu hem bir "eko-direniş yöntemi" hem de bir "ekolojik bellek inşası" olarak yeniden değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır.

Bu bağlamda bu bildiri, Türkiye'deki ekoloji mücadelelerinin görsel kroniğini tutan, yakın zamanda kaybettiğimiz gazeteci ve ekoloji aktivisti Hakan Tosun'un, ekolojik yıkım ve yerel direniş alanlarında (HES, termik santral, altın madeni, orman kıyımları vb.) video-aktivist yöntem ile elde ettiği anlık ve doğrudan tanıklıkları geleneksel belgesel metodolojisinin dışında bir yaklaşımla belgeselleştirmesini ele alacaktır. Tosun'un düşük bütçeli bir üretim stratejisi ve "katılımcı mod" eşliğinde takipçi kamera, ham kurgu gibi estetik ve teknik zorunlulukları hem direnişin bir parçası olacak hem de karşıt-arşiv üretecek şekilde kullandığı görülmektedir. Ayrıca sahadan anlık gerçekleştirdiği dijital dağıtım yöntemleri de direnişin canlı hafızası olarak işlev görmüştür.

Sonuç olarak bu bildiri; Hakan Tosun örneği üzerinden video-aktivizmin, belgesel çalışmalarında sadece bir alt tür değil, politik ekoloji odaklı radikal bir "eylem-metot" (praksis) olarak nasıl konumlandırılabileceğini tartışmaya açmaktadır. Bu pratik, görüntünün sadece dünyayı yansıtmakla kalmayıp, onu savunma ve belleğe dahil etme potansiyelini metodolojik bir perspektifle ortaya koymaktadır.

Video Deneme ile Video Oyunu Arasında: Kadir Kayserilioğlu'nun Melez Sineması

Hasan Cem ÇAL (Kadir Has Üniversitesi)

Kadir Kayserilioğlu'nun sineması video yapımı bağlamında melez olduğu söylenebilecek bir konumda bulunur; video oyunu görüntüleri *(machinima)* ile video deneme formatını birlikte işe koşar ve anlatılarını kurarken videonun her iki boyutundan da yararlanır. Özdüşünümsel olduğu kadar arşivsel ve günlükvari bir yapıda olan bu çalışmalar, videoyu tekil bir kullanıma hapsetmekten kaçınır ve melez bir video yapım anlayışını benimser: Anlatı alanı genel itibarıyla video oyunu uzayıdır, videocu video boyunca görünürdür ve izleyiciyle konuşur ve aynı zamanda kendi yaşadıklarını, gündelik hayatı ve hobilerini paylaşır. Kayserilioğlu'nun sinemasının melezliği ise daha ziyade ele aldığı konuların tamamlanmamışlığı ve parçalılığından ileri gelir. Videoların yapım süresi boyunca videoda ele aldığı konulara (dünyakurma, komplo teorileri, *terrarium*'lar, tüketim kültürü, nekropolitika ve dahası) dair araştırmalarını sürdürüp bulgularını aktaran Kayserilioğlu, bu jestiyle günlük tutma ile araştırma yapma arasındaki sınırı bulanıklaştırır ve bilgi edinmenin olumsal doğasını videonun akışıyla eşler. Bu açıdan Kayserilioğlu'nun videoları melez olduğu kadar çağrışımsaldır; videoda kaydı tutulan araştırmanın akışına göre ilerleme gösterirler. Bu nedenle ki geleneksel anlamıyla bir sonuca varmadıkları gibi, başlangıç noktaları da bilinçli olarak aleladedir; daha çok öznel bir soruşturmanın çıktıları olarak iş görürler. Her iki çalışmasında da (*Geçmiş Yabancı Bir Gezegendir* ve *Cennetin Duvarları*) bu hibrit ve anıştırmalı metodu izleyen Kayserilioğlu, bu anlamda belli bir kalıba sığmayan fakat metottan da yoksun olmayan, içeriğiyle olduğu kadar biçimi ve estetiğiyle de çok boyutlu bir sinemanın temellerini atar. Bu bildiri, Kayserilioğlu'nun melez film yapım biçim ve yönteminin boyutlarını, içerimlerini ele almayı, genellikle metottan bağımsız görülen melez sinemanın nasıl da alternatif ve deneysel bir video yapım metodu sunabileceğini Kayserilioğlu'nun işleri üstünden tartışmayı amaçlıyor.

Video Deneme: "Sesin Anısı: Bir Deney"

Aslı ILDIR (İstinye Üniversitesi)

Yeşilçam sineması, ses ve imgenin çoğunlukla birbiriyle senkron halinde olmadığı ve ismi bilinmeyen/hatırlanmayan seslendirme sanatçılarının sayısız oyuncuya ses verdiği bir dönemdir (Turan, 2024). Dublajın bu denli baskın olduğu bir sinema biçiminde ses ve imgenin politikası ve hafızası, birbirinden ayrı çalışma metotları gerektirir. Esin Paça Cengiz, Türkan Şoray ve Müjde Ar'ın ekran personalarını incelediği çalışmasında dublajın ideolojik katmanlarından bahseder. Örneğin, bir meta-Yeşilçam filmi olarak *Hayallerim, Aşkım ve Sen*'de üç farklı Türkan Şoray sesi vardır: Türkan Şoray'ın kendi sesi, "Türkan Şoray'ın sesi" olarak tanıdığımız Nevin Akkaya ve Yeşilçam femme-fatale'lerini seslendiren Alev Koral. Bu video-deneme, Türkiye sinema tarihini araştırırken ses ve dublajın politikasını/hafızasını tarihsel bir metot olarak sunan Cengiz'in makalesinden ilham alır. Seyircinin hatırlama biçimlerine dair bir deneme/deney olarak kurgulanan videoda, bir grup kadın katılımcıya Yeşilçam'dan sahneler dinletilmiştir. Oyuncunun kim olduğunu görmeyen katılımcılar, yalnızca sesten yola çıkarak sahnedeki kadın oyuncuyu tahmin etmeye çalışırlar. Bu sesler, Michel Chion'un "acousmatic sound", yani kaynağı görülmeyen ses olarak adlandırdığı seslerdir, dolayısıyla seyircinin hayal gücünü ve hafızasını harekete geçirirler. Deneyin amacı katılımcıların "doğru" oyuncuyu bulmasından çok, hatalarına, akıl ve tahmin yürütme süreçlerine ve tepkilerine bakarak sinematik hafızanın farklı katmanlarına göz atmaktır. Videonun kendisi ise bu metodu seyirci üzerinde deneysel bir üslupla uygular. Videoyu izleyen seyirci, kimi bölümlerde imgeyi önden görür, kimilerinde ise katılımcılarla birlikte oyuncuyu tahmin etmeye çalışır. Bu "ses oyununda" bazen katılımcıların ve seyircinin deneyimleri çatışırken, bazen de ortaklaşır. Bu video deneme, hafızanın kültürel ve ideolojik boyutlarını araştırırken bireysel ve toplumsal hafızanın kesiştiği ve çatıştığı noktalara bakar, sesi ve dinleme eylemini bir yöntem olarak sunar.

Sanal Gerçeklik Filmlerinde Seyirci Katılımının Analitik ve Metodolojik Önemi

Ümmühan MOLO (Fenerbahçe Üniversitesi)

Sanal gerçeklik teknolojisinin ortaya koyduğu anlatı biçimi, bu teknolojinin temel dinamikleri tarafından doğrudan şekillendirilmektedir. Yerleşik film anlatılarında seyirci ile hikâye arasında belirli bir mesafe doğal olarak korunurken, SG (Sanal Gerçeklik-Virtual Reality) film anlatılarında bu mesafenin ortadan kalktığı görülmektedir. Bu değişim, seyircinin filmle kurduğu ilişkiyi yeniden şekillendirerek, yerleşik izleme pratiklerini dönüştürmektedir. VR anlatılarının sıklıkla bir "deneyim alanı" olarak tanımlanması, seyircinin dalma (immersion), orada olma hissi (presence) ve bedenleşme (embodiment) gibi bileşenlerle kurduğu ilişkiye dayanmaktadır. Bu unsurlar, deneyimi yalnızca algısal bir yoğunluk olarak değil, mekânsal ve bedensel bir biçim olarak da tanımlamayı gerektirmektedir. Dolayısıyla mesele, SG'nin sunduğu etkileyici bir gerçeklik yanılsamasından ziyade, deneyimin nasıl kurulduğu ve seyircinin bu deneyim içinde nasıl konumlandırıldığıdır. SG anlatılarıyla birlikte seyirci, hikâyeyi yalnızca izleyen bir dışsal özne olmaktan çıkarak, anlatı mekânının içine yerleşmiş bir özne hâline gelmektedir. Böylece seyirci tercih edilen biçime göre, karakterlerin arasında konumlanabilmekte, onların dünyasına mekânsal ve bedensel düzeyde tanıklık edebilmekte ve kimi durumlarda anlatısal bir işlev üstlenmektedir. Bu durum, yerleşik film anlatılarının sınırlarını aşan yeni bir deneyim biçimi anlamına gelmektedir. Bu araştırma, SG film anlatılarının "deneyim anlatıları" olarak sunuluşundaki temel dinamikleri tartıştıktan sonra, sanal gerçeklik filmlerinde seyirci konumlanmasını metodolojik bir problem olarak ele almaktadır. Seyircinin anlatı içindeki konumunun tespit edilip sınıflandırılması, SG deneyiminin yerleşik film biçimlerinden nasıl ayrıştığını göstermenin bir yoludur. Bu çalışma, SG filmlerinde seyircinin konumlanmasını kavramsal ve kuramsal bir çerçevede ele alarak, deneyim ve anlatı ilişkisini metodolojik bir mesele olarak analiz etmektedir.

PANEL XI - "Gayri-Metot": Kanon Dışı Üretim Pratikleri

Bağımsız Kısa Animasyon Sinemasında Yapım Dosyası Hazırlama Süreçleri: Metodik Bir Yaklaşım

Mesrure Melis BİLGİN KOEN (İstanbul Bilgi Üniversitesi)

Bağımsız kısa animasyon üretimi, yaratıcı özgürlük ile profesyonel endüstri standartlarının kesişim noktasında yer alır. Uluslararası animasyon fonları, yapım destekleri ve ortak yapım marketleri için hazırlanan başvuru dosyaları (pitch bibles), bir projenin özgün sanatsal vizyonunu somut bir uygulama planına dönüştüren en stratejik bileşendir. Oto-etnografik veriler ve vaka analizlerine dayanan bu çalışma, kısa animasyon alanında hem yönetmen hem de jüri üyesi perspektifine sahip bir araştırmacı tarafından, bağımsız yönetmen ve sanatçıların kısa animasyon film projeleri için küresel ölçekte kabul görebilecek nitelikte dosyalar oluşturabilmesine yönelik metodik bir rehber sunmaktadır. Bildiri kapsamında animasyon film üretimi; resim, oyunculuk, hareket, ses tasarımı, yazım ve sinema gibi farklı sanat dallarının disiplinlerarası bir bileşeni olarak ele alınmakta ve bir yapım dosyasının çok katmanlı bir şekilde nasıl inşa edileceği incelenmektedir. Analog ve dijital animasyon yapım süreci, alanın görsel sanat temelli yapısı dolayısıyla sıklıkla sinema dünyasının klasik yapım süreçlerinden farklı seyredebilmekte ve dolayısıyla başvuru dosyalarının yapısını ve değerlendirme süreçlerini etkilemektedir. Karakter yaratma, görsel dünya ve ses evreni ilişkisi; animasyon tekniğinin öykü yapısı ve seyirci kitlesi ile uyumluluğu; dramatik öykü yapısı ve dramaturjisi; yapım süreçlerinde gerçekçi planlama ve bütçelendirme gibi temel unsurların uluslararası değerlendirme kriterlerine uygun şekilde nasıl yapılandırılması gerektiği pratik stratejilerle analiz edilmektedir. Çalışma, yaratıcı sürecin kâğıt üzerine döküldüğü bu aşamada; projenin sadece estetik veya dramaturjik değil, aynı zamanda finansal ve teknik açıdan tutarlı ve gerçekleştirilebilir olduğunu kanıtlamanın yollarını tartışmaktadır. Animasyon filmin gerçekleştirilebilirliğine yönelik jüri değerlendirmesi; teknik planlamanın sanatsal tercihlerle tutarlılığına ve bütçe kalemlerinin yapım takvimiyle gerçekçi şekilde örtüşmesine bağlıdır. Bu doğrultuda çalışma, animasyon yönetmenlerinin yaratıcı fikirlerini profesyonel endüstri standartlarıyla uyumlu hale getirerek, projelerinin uluslararası jüri değerlendirme kriterleri odağında fonlanma ve görünürlük potansiyelini artırmayı amaçlayan bir yol haritası önermektedir.

Kamera Sonrası Kayıt ve Yazılımsal Eş-Yaratım ile Yeni Temsil Arayışları

Merve ÇAŞKURLU (Yeditepe Üniversitesi)

Yapay zekâ, bir “araç” olmanın ötesinde, yaratıcı bir işbirlikçi olarak anlayışımızı yeniden şekillendirmektedir (Kapur ve Ansari, 2022, s. 175). Üretken yapay zekâ araçlarının gelişimi, sinematik üretim süreçlerinde kamera merkezli belgeleme anlayışını dönüştürerek yeni üretim pratiklerinin ortaya çıkmasına yol açmaktadır (Kerrigan, 2019). Bu sunum, kamera sonrası belgeleme olarak tanımlanabilecek bu dönüşümü ele alarak insan ve yapay zekâ arasında gelişen yazılımsal yaratıcı işbirliği pratiklerini incelemektedir. Bu bağlamda, sinematik hatırlama ve temsil stratejileri üzerinden yapay zekâ aracılığıyla ortaya çıkan yeni anlatı olanakları, kısıtlamalar ve sinema çalışmalarına yönelik metodolojik açılımlar tartışılacaktır. Yapay zekâ ile sentezlenen görüntülerin kullanıldığı kurmaca-dışı üretim, hikâye anlatımında kamera merkezli kayıt imkânını genişletirken, belirli bir mekân ve zamana dayalı otantik belgeleme anlayışını da sorunsallaştırmaktadır. Bu durum, Jihoon Kim’e (2022, s.10) göre görselin kaynağını sorgulamanın ötesine geçerek izleyicinin sentezlenmiş görüntüleri nasıl algıladığı ve zihninde nasıl anlamlandırdığı sorusunu gündeme getirmektedir. Senaryodan kurguya uzanan süreçte insan dışı aktörlerin yer aldığı kurmaca-dışı projeler, yeni temsil biçimlerini görünür kılmakta ve deneysel anlatı olanaklarını ortaya koymaktadır. Bir temsil ve üretim yöntemi olarak yapay zekâ araçlarının etkisi, bu bağlamda üretilen kurmaca-dışı projeler üzerinden incelenecektir. Öte yandan veri şeffaflığı, telif hakları ve algoritmik önyargılar gibi etik risklerin yanı sıra, üretim maliyetlerini düşürdüğü varsayılan araçların birlikte kullanımının yarattığı abonelik temelli giderler ve deneme-yanılmaya dayalı komut (prompt) yazımının zaman maliyeti, kurmaca-dışı üretimde ortaya çıkan öngörülemeyen finansal ve operasyonel yükler olarak tartışılacaktır.

Kısıttan Yönteme: Aşırı Düşük Bütçeli Öğrenci Kısa Filminde Metodolojik Bir Üretim Yaklaşımı

Arda ERDİKMEN (İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa)

Bu bildiri, yükseköğretim düzeyindeki sinema eğitiminde, aşırı düşük bütçeli kısa film üretiminin yalnızca pratik bir zorunluluk değil, başlı başına metodolojik bir düşünme biçimi olarak nasıl kavranabileceğini tartışmaktadır. Çalışma, yaklaşık yirmi yıllık uygulamalı ders deneyiminden hareketle, öğrencilerin sınırlı teknik olanaklar, geçici ekipman erişimi ve sembolik düzeye inen bütçelerle film üretmek zorunda kaldıkları koşullarda geliştirilen bir üretim modelini ele almaktadır. Bu koşullarda klasik bütçelendirme, sette gelişen yaratıcı esneklik ya da endüstriyel iş bölümüne dayalı planlama modelleri büyük ölçüde geçerliliğini yitirmektedir. Bildiri, bu nedenle düşük bütçeli kısa filmi, eksik kaynaklarla gerçekleştirilmeye çalışılan indirgenmiş bir endüstriyel model olarak değil; düşünme, tasarlama ve karar alma süreçlerini baştan dönüştüren özgül bir yöntem olarak tanımlamaktadır. Bu çerçevede kısa film, eksik kaynaklarla “tamamlanmaya çalışılan” bir ürün değil; mevcut kısıtlar doğrultusunda ölçeği, anlatısı ve biçimi baştan tasarlanan bir üretim modeli olarak değerlendirilmektedir. Bu metodolojinin merkezinde, önceden kabul edilmiş sınırlamalar dahilinde çekim öncesi hazırlığın mümkün olan en yüksek düzeye çıkarılması yer almaktadır. Sınırlanmış süreler dahilinde senaryo yazımı, ayrıntılı çekim senaryosu hazırlanması, mekân ve oyuncu seçiminin üretilebilirlik üzerinden yapılması, çekim ve kurgu kararlarının önceden belirlenmesi bu modelin temel bileşenleridir. Yaratıcılık burada, geleneksel metotlarda ya da kalabalık bir sette ortaya çıkan spontane çözümlerde değil, anlatının ve görsel yapının kısıtlar doğrultusunda önceden inşa edilmesinde üretilmektedir. Çalışma, kısıtı yaratıcı özgürlüğün karşıtı olarak değil, film düşüncesini biçimlendiren epistemik ve pedagojik bir ilke olarak kavramsallaştırmayı önermektedir. Bu yönüyle, Türkiye’de akademik sinema eğitimi, prodüksiyon çalışmaları ve kısa film pratiği arasında yeni bir yöntem tartışmasına katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Film Yapımında Dönüşen Yaratıcı Süreç: Yapay Zekâ ve Geleneksel Üretim Yöntemleri Birlikteliğinde Uygulama Temelli Bir İnceleme

Emre EMREM (Yeditepe Üniversitesi)

Yapay zekâ teknolojilerinin görsel-işitsel üretim alanlarına entegrasyonu, film yapımında yaratıcı süreçlerin yeniden şekillenmesine ve geleneksel film yapımı teknikleri ile yapay zekâ üretim araçlarının bir arada kullanılabileceği prodüksiyon süreci çözümlerine doğru bir arayışı beraberinde getirmektedir. Böylesi hibrit dönüşümler yalnızca teknik bir yenilik olmanın ötesinde, yaratıcı karar alma ve uygulama dinamiklerini etkileyen yapısal bir değişim olarak değerlendirilebilir (Manovich, 2018). Bu çalışma, yapay zekâ araçları ile geleneksel film yapım yöntemlerinin birlikte kullanımının yaratıcı süreç ve prodüksiyon aşamaları üzerindeki etkilerini, araştırmacı tarafından yürütülmüş bir reklam filmi uygulama çalışması çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Söz konusu üretimde, bazı sahneler fiziksel kamera ve ışık kullanımı, oyuncu yönetimi vb. geleneksel film yapımı teknikleri ile gerçekleştirilirken, bazı sahneler yapay zekâ destekli görüntü üretim araçları aracılığıyla oluşturulmuştur. İki farklı teknik aracın kullanılması ile oluşan bu hibrit prodüksiyon yapısında, görsel bütünlük ve üslup sürekliliğini korumak, pre-prodüksiyon, çekim ve post-prodüksiyon aşamalarındaki yaratıcı süreçlerin üzerine yeniden düşünülmesi gerekliliğini gündeme getirmektedir. Tekniğin sinematografik bir araca dönüştürülmesi, teknik aracın belirli bir etki veya anlam oluşturmak amacıyla görüntü diline entegre edilebilmesi (Arnheim, 2002) bir film yapımındaki temel meselelerden biri olmuştur. Bu sunum, teknik aracın dönüşümünün film yapımındaki yaratıcı süreci nasıl yönlendirdiği sorusunu merkeze alarak uygulama temelli bir cevap arayışındadır. Sinemanın geleneksel yapım araçları mevcudiyetini korurken yapay zekânın görüntüyü üretme araçları ile bir araya geldiği noktada yönetmenin müdahale alanını tartışmaya açan çalışma, birinin ötekini gölgede bıraktığı kanısından uzaklaşarak, bu bir aradalığın gerektirdiği çözüm yöntemlerine doğru bir aks çizme yönelimindedir. Astruc'un (2009) "yönetmenin kalemi" ifadesinde belirttiği, sinematografinin yönetmenin zihnindeki görüntüyü betimlemede bir araç olması durumu, geleneksel ve yapay zeka araçları ile görüntünün betimlendiği bir düzlemde dönüşen bu yeni "kalem"e ne gibi işlevler atfeder? Bu bildiri, yapay zekâ ve geleneksel film yapımı yöntemlerinin birlikte kullanımının yalnızca teknik bir birleşim değil, aynı zamanda yaratıcı sürecin yeniden yapılanarak yönetmenin betimleme yöntemlerini dönüştürdüğü hibrit bir üretim yaklaşımını ele alarak tartışır.

ÖZGEÇMİŞLER

Ali GENÇOĞLU

Ali Gençoğlu, HBV Radyo, TV ve Sinema Bölümü Araştırma Görevlisidir. Yeditepe Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler ve Radyo, TV ve Sinema bölümlerinde lisans; Gazi Üniversitesi Radyo, TV ve Sinema Bölümü ve ODTÜ Medya ve Kültürel Çalışmalar Bölümlerinde yüksek lisans öğrenimlerini tamamladı. Gazi Üniversitesi Radyo, TV ve Sinema Doktora Programından "1960-1980 yılları arası Türk Sinemasında Köylüler" teziyle mezun oldu.

Ali KARADOĞAN

2002 yılından 2020 yılına kadar Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde çalıştı. Şimdi Munzur Üniversitesi İletişim Fakültesinde dekanlık görevini yürütmektedir. *Çok Tuhaf Çok Tanıdık: Vesikalı Yarim Üzerine*'nin yazarlarından biri olan Karadoğan'ın çalışmaları arasında *Film Çeviriyorum Abi: Şerif Gören Sinemasında Öykü, Söylem ve Tematik Yapı, Senaryo ve Anlatı: Senaryo Yazımı İçin Anahtar Kavramlar; Modernist Estetik: Türkiye'de Sanat Sineması Tarihine Giriş (1896-2000)* ve S. Ruken Öztürk'le birlikte hazırladıkları 3 ciltlik *Türkiye'de Sinema Sansürünün Tarihi 1932-1988 / Sansür Karar Defterleri Üzerine Bir İnceleme* adlı çalışmalar vardır. Ankara Uluslararası Film Festivali'nde uzun yıllar Ulusal Uzun Film Yarışması Koordinatörlüğü ve editörlük yaptı. Ankara Uluslararası Film Festivali'ni düzenleyen Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı ve Engelsiz Filmler Festivali'ni düzenleyen Puruli Kültür Sanat Derneği üyesidir.

Arda ERDİKMEN

2003–2019 yılları arasında Beykent Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-TV Bölümünde öğretim görevlisi olarak görev yapmış, uygulamalı film yapım dersleri vermiştir. 2019 yılından bu yana ise İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Teknik Bilimler Yüksekokulu Radyo ve Televizyon Programcılığı Bölümünde Dr. Öğretim Görevlisi olarak çalışmalarını sürdürmektedir. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sinema ve Televizyon Doktora Programını tamamlamıştır. IFSAK, Aksanat ve MakerEvi Film Atölyeleri yönetmiş, Frankfurt Türk Filmleri Festivali, Akbank Kısa Film Festivali, Gemlik Kısa Film Festivali gibi festivallerde jürilikleri bulunmaktadır. Sinema çalışmaları yanında, bilgisayar kültürü, bilgisayar sanatı ve video oyunlarını da kapsayan dijital kültürel miras alanında çalışmalar yürütmektedir.

Arda KAYA

Arda Kaya, Mardin Artuklu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Kaya, politik sinema, film estetiği, temel fotoğraf, dünya sineması, sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri gibi alanlarda dersler vermektedir. Lisans ve lisansüstü eğitimi sırasında çeşitli TÜBİTAK araştırma projeleri, belgesel, sergi ve kitap çalışmalarında yer almıştır. Çalıştığı alanlar arasında sinema ve mekân, kent ve taşra çalışmaları, sinema sosyolojisi, sözlü tarih, sinema ve bellek, sinema tarihi, seyirci çalışmaları, dijital haritalama, göç araştırmaları gibi konular bulunmaktadır.

Aslı ILDIR

Aslı Ildır, şu anda İstinye Üniversitesi Yeni Medya Bölümünde doktor öğretim görevlisi olarak yer almaktadır. Doktorasını, Antwerp Üniversitesi'ndeki Film ve Görsel Kültür programı ile Koç Üniversitesi'ndeki Tasarım, Teknoloji ve Toplum programlarında ortak olarak tamamlamıştır. Bahçeşehir Üniversitesi'nden Sinema ve Televizyon alanında yüksek lisans, Boğaziçi Üniversitesi'nden ise Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler alanında lisans derecesine sahiptir. Doktora araştırması, dijital platformlarla değişen izleme kültürü ve film ve televizyon izleme alışkanlıklarındaki değişimler üzerine odaklanmaktadır. Kadir Has Üniversitesi'nde TÜBİTAK destekli "Türkiye'de Film Çalışmaları ve Kapitalizmin Yeni Ruhu" başlıklı projede Prof. Dr. Bülent Diken'in yürütücülüğünde doktora sonrası araştırmacı olarak görev yapmıştır. Türkiye'nin önde gelen sinema dergilerinden Altyazı'da editör ve sinema yazarı olarak çalışmaktadır. Ayrıca Berlin ve Saraybosna Film Festivalleri'nin Talent Campus programlarına sinema yazarı olarak katılmıştır.

Aydın ÇAM

Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümünde Doçent öğretim üyesidir. Marmara Üniversitesi SBE – İletişim Bilimleri Anabilim Dalından master, Galatasaray Üniversitesi SBE – Medya ve İletişim Çalışmaları Programından doktora derecelerini aldı. Çalışmaları, Adana başta olmak üzere Çukurova Bölgesi'nin sinema tarihî, sinema ekonomisi, seyir deneyimleri ve kültürel miras alanlarında yoğunlaşmaktadır. Toros yayla köylerinde seyyar sinemacılık, yerel filmler ve Adana sinema tarihinin haritalanması üzerine çalışmalarda bulunmuştur. 2021–2022 döneminde, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle yürütülen Ortak Kültür Mirası: Türkiye ve AB Arasında Koruma ve Diyalog-II Hibe Programı (CCH-II) kapsamında desteklenen "Kültürel Miras Olarak Sinema İçin Diyalog: Sınırlar-Arası Diyalog Yoluyla Adana'da Sinemaların Somut Olmayan Kültürel Miras Olarak Kimliklendirilmesi, Tanınması ve Topluluk Temelli Envanterinin Çıkarılması" adlı projeyi; 2023–2024 döneminde ise TÜBİTAK tarafından desteklenen "6 Şubat 2023 Depremlerinin Ardından Adana Sinema Mirası Envanterinin Güncel Durumunun Değerlendirilmesi ve Bu Mirasın Korunmasına Dair Politika Önerilerinin Geliştirilmesi" başlıklı projeyi yürütmüştür. "Türkiye'de Film Festivalleri: Yapısı, Ekonomisi, İşleyişi ve Seyirci Profili (Antalya, Adana, İstanbul ve Ankara Film Festivalleri Örneği)" başlıklı TÜBİTAK projesinin araştırmacılarındandır.

Aynülhayat UYBADIN

Aynülhayat Uybadın, 2011 yılında Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesinden mezun oldu; aynı üniversitede felsefe ve pedagoji eğitimi aldı. Yüksek lisansını Sakarya Üniversitesi'nde, doktorasını ise 2021 yılında Hacettepe Üniversitesi İletişim Bilimleri Anabilim Dalı'nda "1960'lı ve 1970'li Yıllar Türkiye'sindeki Sinemaya Gitme Deneyimlerini Hatırlamak" başlıklı teziyle tamamladı. Sakarya Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesidir. Çalışmaları sinemaya gitme tarihi, izleyici araştırmaları, kültürel bellek, sözlü tarih, yemeğin kültürel tarihi ve erken modern seyahat yazını üzerine yoğunlaşmaktadır. HoMER *(History of Moviegoing, Exhibition and Reception)* ağı bünyesinde yürütülen *HoMER Vocabulary of Moviegoing* çalışma grubunun üyesidir; bu proje, farklı veri setleri ve araştırma projelerinde depolanan sinemaya gitme, gösterim ve alımlama verilerinin karşılaştırılabilirliğini sağlayacak ortak bir kavramlar dizisi geliştirmeyi amaçlamaktadır. İlk monografisi *Evvel Zaman İzleyicileri: 1960'lar ve 1970'ler Türkiye'sinde Sinemaya Gitme Deneyimi*'dir (Heretik Yayınları, 2025).

Bahadır KAPIR

Kapır, yüksek lisans eğitimini 2013 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo ve Televizyon Anabilim Dalı'nda tamamladı. 2017 yılında doktora eğitimine başladı ve 2022 yılında Marmara Üniversitesi İletişim Bilimleri Bilim Dalı'nda doktorasını tamamladı. "Algoritmik Toplum ve Medya", "Beyaz Perdeyi Aydınlatanlar: Sinema Makinistlerinin Gözünden Yeşilçam" ve "Yapay Zekâ ve Medya" (ed.) adlı üç kitabı bulunan Kapır'ın yapay zekâ, sinema, dijitalleşme ve Türk sineması alanlarında uluslararası ve ulusal dergilerde makaleleri bulunmaktadır. 2016 yılında TRT'ye katılan Kapır, uzun yıllar sektörde görüntü yönetmeni olarak çalışmış; 2024 yılında TRT kurumundan ayrılarak Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde Dr. öğretim üyesi olarak çalışmaya başlamıştır.

Cemre OKUMUŞ

Cemre Okumuş, Bahçeşehir Üniversitesi Çizgi Film ve Animasyon Bölümünde araştırma görevlisidir. Doktora çalışmasını Kadir Has Üniversitesi İletişim Çalışmaları programında sürdürmektedir. Yüksek lisansını Kadir Has Üniversitesi'nde "Deneme Filmde Feminist Bir Tarihçilik Örneği Olarak *Correspondencia*" başlıklı teziyle tamamlamıştır. Lisans eğitimini Bahçeşehir Üniversitesi'nde Sinema ve Televizyon ile Sosyoloji alanlarında çift anadal yaparak tamamlamıştır. Araştırmaları belgesel ve deneme film, feminist ve kuir film çalışmaları, arşiv ve hafıza çalışmaları ile sinemada kadın emeği üzerine yoğunlaşmaktadır. TÜBİTAK ARDEB 3005 Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Yenilikçi Çözümler Araştırma Projeleri destek programı tarafından desteklenen "Türkiye Sinema Sektöründe Kamera Önü ve Arkasında Kadın Sinemacıların Görünmez Emeği: 1980–1995" başlıklı projede doktora bursiyeri olarak görev almaktadır.

Defne TÜZÜN

Defne Tüzün, Kadir Has Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümünde öğretim üyesidir. Araştırma alanları arasında film teorisi ve eleştirisi, psikanalitik teori ve narratoloji bulunmaktadır. Bu alanlardaki çalışmaları Sociology Lens, Critical Arts ve Studies in Documentary Film gibi akademik dergilerde yayımlanmıştır. Lisans programında Film Dili ve Eleştirisi, Ekran Kuramları ve Yüksek Lisans programında ise Sinema ve Psikanaliz, Sinemasal Anlatım ile Sinema ve Felsefe gibi dersler vermektedir. Tüzün, TÜBİTAK 1001 programı kapsamında desteklenen "Çağdaş Türk Sinemasında Aile Kurguları: Roller, Çatışmalar ve Uzlaşılar" başlıklı projenin yürütücülüğünü yapmaktadır.

Derya ÖZKAN

İzmir Ekonomi Üniversitesi Sinema ve Dijital Medya Bölümü'nde öğretim üyesidir. University of Rochester'dan Görsel ve Kültürel Çalışmalar alanında doktora derecesine sahiptir. Disiplinlerarası araştırmaları kentsel çalışmalar, görsel çalışmalar, toplumsal cinsiyet ve sinemayı faillik ve özerklik sorunsalları üzerinden kesiştirir. Daha önce Ludwig Maximilian Üniversitesi'nde (Münih) DFG Emmy Noether Araştırma Projesi'ni yürütmüştür. Güncel araştırma projesi, Diyarbakır'da yeşeren "küçük-dosya" Kürt film kültürünü ve dekolonyal estetiği incelemekte ve metodolojik bir çerçeve olarak "dekolonyal sinema-kent"i geliştirmektedir. Editörlüğünü ve eş-editörlüğünü yaptığı kitaplar ve çeşitli mecralarda yayınlanmış makaleleri bulunmaktadır.

Doğa ORHAN

Arş. Gör. Doğa Orhan, 2022 yılında Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Sinema ve Televizyon bölümünden mezun oldu. 2023 yılında Anadolu Üniversitesi'nde başladığı Sinema ve Televizyon Tezli Yüksek Lisans programında eğitimine devam etmekte; Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf ve Video Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

Elif AKÇALI

Kadir Has Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü'nde tam zamanlı öğretim üyesidir. Araştırma alanları arasında film stili ve eleştirisi, belgesel, deneme ve kanon-dışı filmlerin politikası ve estetiği, sinema ve toplumsal cinsiyet ve videografik film çalışmaları yer almaktadır. Çalışmaları Studies in European Cinema, Journal of Film and Video ve [in]Transition gibi çeşitli dergilerde yayımlanmıştır. Özlem Güçlü ve Cüneyt Çakırlar ile birlikte "Mustang: Translating Willful Youth" adlı bir kitap yazmıştır. "Türkiye Sinemasının Dışında Kalanlar: Alternatif Filmlerle Yeni Bir Sinema Tarihi Yazımı" başlıklı yeni araştırma projesi TÜBİTAK 1001 programı altında desteklenmeye hak kazanmıştır.

Elif SEVİMAY

Özellikle müzik kültürü odağında gelişen ilgim, zamanla daha geniş bir kültürel perspektife dönüştü. Araştırmaya ve üretmeye duyduğum istek; beni yazılı ve görsel içerik üretimi, kürasyon, arşivcilik gibi konularda besledi. İTÜ'de Gemi İnşaatı Mühendisliği eğitimi alırken üniversite radyosunda program yaparak bu anlamda ilk deneyimime atıldım. Çeşitli yayınlarda yazarak araştırmacılığımı geliştirdim. Ayrıca kültürel alanda sahada çalışma konusunda etraflı bir deneyim kazandım. En son Radyo Eksen'de kurguculuk ve programcılık rollerini üstlendim. Şu sırada Galatasaray Üniversitesi'nde Medya ve İletişim Çalışmaları alanında yüksek lisansıma devam ediyorum. Temple Radio'da düzenli program yapıyor ve güncel kültürel konular üzerine yayınları sürdürüyorum. Çeşitli üretim alanlarında paylaşımlarımı sürdürmek istiyorum.

Elif USTA

Elif Usta Kadir Has Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü öğrencisidir ve Yeni Medya alanında çift anadal yapmaktadır. TÜBİTAK ARDEB 3005 Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Yenilikçi Çözümler Araştırma Projeleri destek programı tarafından desteklenen "Türkiye Sinema Sektöründe Kamera Önü ve Arkasında Kadın Sinemacıların Görünmez Emeği: 1980–1995" başlıklı projede lisans bursiyeri olarak görev almaktadır.

Ege ÜNDAĞ

Ege Ündağ (1994), Lisans derecesini Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümünde, Yüksek Lisans derecesini ise İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Sinema Anabilim dalında tamamlamıştır. Halen İstanbul Üniversitesi Sinema Anabilim dalında doktora adayı olarak akademik öğrenim hayatına devam etmektedir. Temel ilgi alanları politik ekoloji, sinema-felsefe ilişkisi ve sinema sosyolojisi gibi alanlarda yoğunlaşmakla birlikte doktora tezi kapsamında politik ekoloji ve Türkiye'deki güncel belgesel sinema pratikleri arasındaki ilişkiselliği araştırmaktadır.

Emine UÇAR İLBOĞA

Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesinde lisans eğitiminden sonra, Yüksek Lisans eğitimini aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı'nda "Türk Sineması'nda Sansür" başlıklı tezi ile tamamladı. Hamburg Üniversitesi'nde Medya Didaktiği/ Medya Pedagojisi alanında doktorasını "Fernsehkonsum von türkischen Jugendlichen" başlıklı teziyle tamamladı. Halen Akdeniz Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü, Sinema Ana Bilim Dalı'nda Profesör olarak görev yapmaktadır. Akademik çalışmalarını ağırlıklı olarak sinema ve göç, toplumsal değişme ve sinema, sinema salonları ve seyir deneyimleri üzerine yürütmektedir. "Türkiye'de Film Festivalleri: Yapısı, Ekonomisi, İşleyişi ve Seyirci Profili (Antalya, Adana, İstanbul ve Ankara Film Festivalleri Örneği)" başlıklı TÜBİTAK projesinin araştırmacılarındandır.

Emre EMREM

2015 yılında lisans, 2018 yılında yüksek lisans dereceleriyle Yeditepe Üniversitesi Radyo Televizyon Sinema Bölümünden mezun oldu. 2022 yılında İstanbul Üniversitesi Radyo Televizyon Sinema Bölümünde doktorasını "360 Derece VR İçeriklerde Seyirci Etkileşiminin Sinemasal Tasarımı" başlıklı tezi ile tamamladı. Aynı zamanda 2015 yılında İstanbul Devlet Konservatuvarı Pantomim Bölümünden mezun oldu. 2015-2017 yılları arasında kendi yazdığı ve yönettiği iki tiyatro oyunu sahneledi. 2017-2018 yılları arasında TRT İstanbul Radyosu'nda "Arkası Yarın" radyo tiyatrosu senaristliği yaptı. 2019 yılından itibaren ise Yeditepe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Reklam Tasarımı ve İletişimi Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Araştırma alanları dijital sinema, sanal gerçeklik, görsel-işitsel tasarım ve film prodüksiyonudur. Verdiği dersler arasında, *"Reklamcılıkta Film Yapım Teknikleri"*, *"Dijital Video Yapımı, "Fotoğrafçılık"* gibi dersler bulunmaktadır. 2024 yılı itibariyle, Yeditepe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Reklam Tasarımı ve İletişimi Bölümü Bölüm Başkan Yardımcısı olarak görevine devam etmektedir.

Erkan ÜLKER

Erkan Ülker, Kadir Has Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü öğrencisidir ve Görsel İletişim Tasarımı Bölümü'nde çift anadal yapmaktadır. TÜBİTAK ARDEB 3005 Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Yenilikçi Çözümler Araştırma Projeleri destek programı tarafından desteklenen "Türkiye Sinema Sektöründe Kamera Önü ve Arkasında Kadın Sinemacıların Görünmez Emeği: 1980–1995" başlıklı projede lisans bursiyeri olarak görev almaktadır.

Esin PAÇA CENGİZ

Esin Paça Cengiz Kadir Has Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümünde öğretim üyesi ve bölüm başkanı, Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları doktora programında öğretim üyesidir.Doktorasını Royal Holloway, Londra Üniversitesi Medya Sanatları bölümünden almıştır. Araştırma alanları arasında hafıza ve travma çalışmaları, tarihi filmler, feminist sinema çalışmaları, deneysel film ve video, dünya sineması ve Türkiye sineması bulunmaktadır. Bu alanlardaki çalışmaları, *Cinema Journal, Rethinking History*, *Studies in Documentary Film* ve *International Journal of Communication* gibi akademik dergilerde yayımlanmıştır. Bağlam Yayıncılık tarafından yayımlanan *Türkiye Film Araştırmalarında Yeni Yönelimler 12: Sinema ve Bellek*; *Türkiye Film Araştırmalarında Yeni Yönelimler 14: Sinema ve Zaman* kitaplarının editörleri arasındadır. Paça Cengiz, TÜBİTAK ARDEB 3005 kapsamında desteklenen "Türkiye Sinema Sektöründe Kamera Önü ve Arkasında Kadın Sinemacıların Görünmez Emeği: 1980-1995" başlıklı projenin yürütücülüğünü yapmaktadır.

Fatma OKUMUŞ

Doç. Dr. Fatma Okumuş, 1995 yılında, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. 2000'de Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sinema ve Televizyon Ana Bilim Dalında yüksek lisansını; 2010 yılında da doktorasını tamamladı. Aynı kurumda görev alarak lisans düzeyinde Sinemada Anlatı, Metin Çözümleme, Sinemada Uyarlama; yüksek lisans düzeyinde Sinema Tarihi Çalışmaları, Türk Sinema Tarihi Yazmaları, Geçmiş Türk Filmi derslerini yürütmektedir.

Ferhat ZENGİN

Doç. Dr. Ferhat Zengin, lisans eğitimini Yakın Doğu Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, TV ve Sinema Bölümünde, yüksek lisansını Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sinema Anabilim Dalı'nda, doktorasını ise 2016 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo, TV ve Sinema Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır. Halen İstanbul Gelişim Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesinde Doçent olarak görev yapmaktadır.

Zengin'in akademik çalışmaları sinema, medya, teknoloji ve yapay zekâ kesişiminde ortaya çıkan kültürel ve endüstriyel dönüşümler üzerine odaklanmaktadır. *Beyaz Perdeyi Aydınlatanlar: Sinema Makinistlerinin Gözünden Yeşilçam, Türk Sinemasında Dijital Dönüşüm, Yapay Zekâ ve Sinema: Yapay Zekâ Çağında Sinema (ed.)* ve *Yapay Zekâ ve Medya (ed.)* başlıklı kitaplara imza atmıştır. Ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanan makalelerinin yanı sıra, kısa film ve animasyon çalışmaları çeşitli ulusal ve uluslararası film festivallerinde gösterilmiş ve ödüller kazanmıştır.

Fuat Doğa ERTEN

Fuat Doğa Erten, lisans eğitimini 2011 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümünde tamamladıktan sonra Boğaziçi Üniversitesi Eleştiri ve Kültür Araştırmaları Programında yüksek lisans eğitimine başladı. Bu programın ders aşamasını tamamladıktan sonra aynı üniversitede ikinci bir yüksek lisans programına başlayarak geçtiğimiz yıl Tarih alanında yüksek lisans derecesini aldı. Bu süreçte, "Çağdaş Türk Sineması'nda Aile Kurguları: Çatışmalar, Roller, Uzlaşılar'' başlıklı TÜBİTAK projesinde bursiyer olarak görev aldı ve Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümünde asistan olarak modern dünya tarihine giriş derslerini verdi. Fotoğraf, sinema ve psikanaliz alanındaki çalışmalarını bağımsız araştırmacı olarak sürdürmektedir.

Gülhan BALSOY

İstanbul Bilgi Üniversitesi Tarih Bölümü'nde Profesör olarak görev yapan Gülhan Balsoy doktora derecesini 2009 yılında Binghamton Üniversitesi Tarih Bölümü'nden almıştır. Doktora tezi, "Osmanlı Toplumunda Üreme Politikaları, 1838–1900" (Routledge, 2013) adıyla yayımlanmıştır. Bu kitabın Türkçe çevirisi olan "Kahraman Doktor İhtiyar Acuzeye Karşı: Geç Osmanlı Doğum Politikaları" (Can Yayınları, 2015) 2016 Yunus Nadi Sosyal Bilimler ve Araştırma Ödülü'nü kazanmıştır. "Doğumun (Aşırı) Tıbbileştirilmesi Bir Kamu Problemi Olarak" başlıklı, Agence Nationale de la Recherche tarafından finanse edilen projeye katılmıştır. Çalışmaları, *International Review of Social History, Middle Eastern Studies,* ve *The International Journal of Middle East Studies* gibi alanın en prestijli dergilerinde yayımlanmıştır. Balsoy'un uzmanlık alanları arasında kadınların, cinsiyetin ve cinselliğin tarihi, sosyal tarih ve kadınların işgücü tarihleri vardır. Önemli bazı çalışmaları arasında Cibalikapı tütün fabrikasındaki kadın işçilerin emek deneyimlerini tartıştığı "Osmanlı Emek Tarihinin Toplumsal Cinsiyet Açısından Okunması: Erken Yirminci Yüzyılda Cibali Tütün Fabrikası," (Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2012, *Osmanlı'da Avare Kadınlar 19. Yüzyıl Aile Krizi ve Kadın Yoksulluğu* (Fol Kitap, 2025) sayılabilir.

Hakan ERKILIÇ

Lisans eğitimini 1994 yılında Anadolu Üniversitesi Sinema ve TV Bölümünde tamamladı. Anadolu Üniversitesi'nden 1997 yılında yüksek lisans derecesini aldı. Sanatta yeterliliğini 2003 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Sinema-TV alanında gerçekleştirdi. 2004'te yardımcı doçent, 2018'de doçent oldu. 2004 yılından beri Mersin Üniversitesi'nde görev yapmaktadır. Çalışma alanları arasında Türkiye'de sinema, sinema ve ideoloji, sinemanın üretim tarzı/ekonomik yapısı, dijital sinema/VR, film festivalleri ve belgesel sinema yer almaktadır. Bu konularda çeşitli dergi, kitaplarda makale ile bildirileri bulunmaktadır. Film Festivalleri Kitabı (e-kitap) I-II- III-IV adlı derleme kitapları hazırlamıştır. "Türkiye'de Film Festivalleri: Yapısı, Ekonomisi, İşleyişi ve Seyirci Profili (Antalya, Adana, İstanbul ve Ankara Film Festivalleri Örneği)" başlıklı TÜBİTAK projesini tamamlamıştır. Cumhuriyet'in 100.Yılında Sinema Seyircisi adlı TÜBİTAK projesi devam etmektedir. Mersin Sinema Ofisi'ni projelendirme ve kurma çalışmasından sonra danışmanlığını yapmaktadır. Atıf Yılmaz Kısa Film Festivali'nin yönetmenliğini yapmaktadır.

Hasan Cem ÇAL

Hasan Cem Çal (1994, İstanbul) İstanbul Bilgi Üniversitesi Sinema ve Televizyon Lisans Programı'nı bitirdi. Yüksek lisansını yine aynı üniversitede Felsefe ve Toplumsal Düşünce Yüksek Lisans Programı'nda tamamladı. Sinema başta olmak üzere pek çok konuda metinler kaleme aldı ve bunları *Manifold, K24, Kompleks, Piksel.Bülten* ve *Art Unlimited* gibi çeşitli yayınlarda yayımladı. Fenomenoloji Topluluğu Konferansı, ÇİSEM, Ulusal Sosyoloji Kongresi, Akdeniz Estetik Kongresi ve Türkiye Film Araştırmalarında Yeni Yönelimler Konferansı gibi akademik etkinliklerde bildiriler sundu. Doktora çalışmalarına Kadir Has Üniversitesi'nde İletişim Bilimleri Doktora Programı'nda devam ediyor. Araştırma alanları arasında film felsefesi, deneysel film ve video, medya teorisi, video oyunları ile genişletilmiş sinema bulunuyor.

Işıl Destina BALCI

Medya ve ekran çalışmaları odağında gelişen ilgim, popüler kültür anlatılarının dijital dönüşümü üzerine akademik bir perspektife evrildi. 2024'te Lisans eğitimimi Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde tamamlayarak medya teorileri ve içerik üretimi konusunda kuramsal bir temel kazandım. Şu anda yine Galatasaray Üniversitesi Medya ve İletişim Çalışmaları programında yüksek lisans eğitimime devam etmekteyim. Profesyonel kariyerimde uzun yıllar grafik tasarım disipliniyle uğraştıktan sonra, şu anda da UX Researcher olarak kullanıcı deneyimi ve davranış analizi üzerine çalışıyorum.

İbrahim Şahin ATEŞ

İbrahim Şahin Ateş Kadir Has Üniversitesi, İletişim Bilimleri doktora programı öğrencisi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Psikoloji Bölümü araştırma görevlisidir. Yüksek lisansını İstanbul Bilgi Üniversitesi, Kültürel Çalışmalar programında tamamlamıştır. Bilimsel Psikoloji Taslağı (Sigmund Freud, Sfenks Kitap, 2024), Öğretmenler ve Ebeveynler İçin Psikanaliz (Anna Freud, Sfenks Kitap, 2023) ve Estetik Etik Psikanaliz (Costas Douzinas, Ezgi Duman ile birlikte, Dipnot Yayınları, 2022) kitaplarının çevirmenidir. Yayına hazırlanmakta olan Sigmund Freud Bibliyografyası'nın (Sfenks Kitap, 2026) editörüdür. İstanbul Freudcu Psikanaliz Derneği'nin başkanıdır ve uluslararası çalışmalarını New Lacanian School (NLS-AMP) bünyesinde sürdürmektedir.

İhsan Can ASMAN

İhsan Can Asman, önce Galatasaray Üniversitesi'nde lisans, sonrasında da İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde yüksek lisans düzeyinde sosyoloji eğitimini tamamlamasının ardından, doktora derecesini 2024 yılında Turku Üniversitesi'nin Medya Çalışmaları bölümünden almıştır. Türkiye'deki porno ve cinsel medya kullanımları üzerine uzmanlaşan Asman'ın makaleleri *Sexualities* ve *Porn Studies* gibi uluslararası hakemli dergilerde yayımlandı. Diğer akademik ilgi alanları arasında platform dinamikleri, erkeklik inşası ve oyun çalışmaları yer almaktadır. Asman akademik kariyerine ek olarak, uzun yıllar oyun basını editörlüğü yapmıştır.

Lisa Gül ARAZ

Lisans eğitimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde tamamlamıştır. Kadir Has Üniversitesi İletişim Bilimleri programında yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Türkiye'de Film Çalışmaları ve Kapitalizmin Yeni Ruhu başlıklı projede yüksek lisans bursiyeri olarak görev almıştır.

Mehtap ÖZSOY

Mehtap Özsoy, 2015 yılından itibaren Giresun Üniversitesi, Giresun Meslek Yüksekokulu, Görsel-İşitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Özsoy, sinema tarihi üzerine çeşitli yayınlar ve projeler yapmıştır. Araştırmacının çalışma alanları arasında, işçi sinemaları, yerel sinema tarihi, sinema sosyolojisi, sözlü tarih, seyirci çalışmaları, sinema ve mekân gibi alanlar bulunmaktadır. Ordu, Giresun, Zonguldak, Ankara gibi çeşitli illerde sinema tarihi ile ilgili çalışmalar yürütmektedir. Sinema ile ilgili belgesel, sergi gibi çeşitli etkinlikler de gerçekleşmiştir.

Mert Can ARIK

Mert Can Arık Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü'nden 2017 yılında mezun oldu. 23. ve 28. Uluslararası Adana Film Festivali'nde Festival Ekibi bünyesinde Sinema Bölümü'nde çalıştı. Çeşitli kısa film çalışmalarında ve sempozyumlarda görev aldı. Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Radyo TV ve Sinema Anabilim Dalı'nda başladığı yüksek lisans öğreniminden "Bağımsız Sinemanın Dağıtım Sorunu" isimli teziyle 2022 yılında mezun oldu. Şu an aynı alanda doktora eğitimine devam etmektedir. Ayrıca 2023 yılından beri Puruli Kültür Sanat bünyesindeki Engelsiz Filmler Festivali'nde prodüksiyon koordinatörlüğü görevini sürdürmektedir.

Merve ÇAŞKURLU

Merve Çaşkurlu, güncel teknolojilerin mekânsal anlatılardaki rolüne odaklanan bir sanatçı/akademisyendir. Lisans derecesini Mimar Sinan Üniversitesi Resim Bölümü'nde (2004), yüksek lisans derecesini Yeditepe Üniversitesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümünde (2014) tamamladı. 2007-2009 yılları arasında École Nationale Supérieure des Beaux-Arts (Paris)'da staj yaptı. Fulbright Doktora Araştırma bursu ile desteklenen projesini San Francisco'da sinema alanında yaptı ve Marmara Üniversitesi Sinema ve Televizyon Sanatta Yeterlik Programı'ndan mezun oldu (2020). Yönetmenliğini yaptığı "Mutlu Fanus" belgeseli Other Cinema (2021) XVIII. İstanbul Uluslararası Mimarlık ve Kent Filmleri Festivali'nde gösterildi (2022) ve Crossroads International Short Film Festivali'nde ödül aldı (2023).
Mimarlık, sanat ve yeni medya alanlarını bir araya getiren Co-lexer kolektifinin eş-kurucusudur. Farklı kurum ve festivallerde tasarım öğrencilerine yönelik sanal gerçeklik ve yapay zekâ odaklı atölyeler yürütmüştür.
2020'den bu yana Yeditepe Üniversitesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümünde Doktor Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Mesrure Melis BİLGİN KOEN

1980 İstanbul doğumlu multidisipliner sanatçı ve akademisyen. Amerikan Robert Lisesi'nin ardından Bennington College'da görsel sanatlar ve tiyatro alanında lisans eğitimi gördü; sinema alanındaki yüksek lisans ve doktora çalışmalarını sırasıyla İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nde tamamladı. Yapıtları uluslararası galerilerde ve İstanbul Modern ve CerModern'in de aralarında olduğu yurtiçi sanat mekanlarında sergilendi. *Tetrist* isimli animasyon filmiyle uluslararası ve ulusal ödülleri bulunan sanatçı New York ve İstanbul'da çok sayıda oyunda yönetmen, yardımcı yönetmen, dramaturg olarak yer aldı ve çeşitli festivallere proje danışmanlığı yaptı. "Uykuya Düşmek" isimli animasyonunu ulusal yapım fonlarıyla tamamladı ve uluslararası galeri ve festivallerde sergiledi. Canlandıranlar Derneği kurucu üyesi. Resim, illüstrasyon, animasyon ve video performanslar üreten sanatçı-akademisyen görsel anlatı biçimleri, mitoloji, prodüksiyon dramaturjisi çalışıyor ve İstanbul Bilgi Üniversitesinde öğretim üyesi olarak görev alıyor.

Muhammet Enes AKDAĞ

Enes Akdağ, İstanbul merkezli bir film yönetmeni ve Kadir Has Üniversitesi İletişim Bilimleri Programı'nda doktora adayıdır. Medya ve İletişim Çalışmaları alanında yüksek lisans, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler alanında lisans derecesine sahiptir. Güncel araştırma ilgi alanları; film endüstrileri, yeni sinema tarihi ve kuir sinema üzerine yoğunlaşmaktadır. Araştırmalarında, yöntemsel bir üçlemeyi tercih eden Akdağ, ekonomi-politik eksenli arşiv materyali analizleri, sözlü tarih görüşmeleri, dijital beşerî bilimlerin veri görselleştirme stratejilerini takip etmektedir.
Halihazırda, Üsküdar Üniversitesi Yeni Medya ve İletişim (İngilizce) Bölümünde araştırma görevlisi olarak görev yapmakta; kamera kullanım teknikleri, temel kurgu gibi uygulamalı dersleri yürütmektedir.

Mustafa Kemal SANCAR

1988 yılında Bursa'da doğdu. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü'nden 2013 yılında mezun oldu. Aynı yıl Ankara Üniversitesi SBF Uluslararası İlişkiler Bölümünde devam ettiği çift anadal programını yarıda bırakarak Öğretim Elemanı Yetiştirme Programı (ÖYP) kapsamında Batman Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema ve Televizyon Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. 2016 yılında Gazi Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı'nda "Yeni Türk Sinemasında Sartre Varoluşçuluğu" adlı tez çalışması ile yüksek lisans derecesini, 2021 yılında aynı anabilim dalında "Popüler Türk Sinemasının İdeolojik Dönüşümü" adlı çalışması ile doktora derecesini aldı ve 2024 yılında sinema alanında doçent oldu.

Nazlı ESEN ALBAYRAK

Lisans eğitimimi 2019 yılında Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünde tamamladım. Akademik ilgim karşılaştırmalı siyaset, kültürel çalışmalar ve medya alanlarına uzanırken disiplinler arası bir perspektif geliştirmeye odaklandım. Halihazırda uluslararası bir dernekte iş geliştirme ve etkinlik yönetimi alanlarında çalışıyor; uluslararası paydaşlarla yürütülen projelerin koordinasyonunu, kurumsal iletişim süreçlerini ve stratejik iş birliklerini yönetiyorum. Bunun yanı sıra aktif olarak kültür-sanat alanında editörlük ve yazarlık yapıyor; sinema, tiyatro ve medya üzerine yazılı ve görsel içerikler üretiyorum. Aynı zamanda Galatasaray Üniversitesi Medya ve İletişim Çalışmaları programında yüksek lisans eğitimime devam ediyorum.

Nurşah Ferah ÇAĞLAR

2018 yılında Yeditepe Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümünden mezun olan Ferah Çağlar, yüksek lisans eğitimini Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi'nde Paolo Sorrentino sineması üzerine yazdığı tezle tamamlamıştır. Halen aynı üniversitede doktora öğrenimine devam eden bağımsız araştırmacı; estetik felsefesi, zaman ve bellek odaklı çalışmalar yürütmektedir. Akademik kimliğinin yanı sıra sinema üretimini sürdüren araştırmacının kısa filmleri, çeşitli ulusal ve uluslararası festivallerde gösterilmiş ve yarışma bölümlerinde finale kalmıştır.

Onur AYTAÇ

Mersin Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo, Tv ve Sinema Bölümünde görev yapmakta olan Aytaç, 2017'de Marmara Üniversitesi Sinema yüksek lisans programını "Film Festivallerinde Belgeseller ve Sansür: *Yeryüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek* ve *Bakur*" teziyle tamamlamıştır. 2025 senesinde ise Mersin Üniversitesi'nde "Türkiye'de 2004 sonrası sinemada destek ve fonlama" başlıklı tez ile doktorasını tamamlamıştır. Çalışma alanları arasında sinema ekonomisi, film festivalleri, sinema sosyolojisi, politik sinema, belgesel sinema, temsil çalışmaları ve sinema hukuku bulunmaktadır.

Özgür YAREN

Özgür Yaren, film çalışmaları ve kültürel çalışmalar alanlarında araştırmacı, Chulalongkorn Üniversitesi Uluslararası İletişim Yönetimi Programı'nda öğretim üyesi. Küresel sinema kültürleri, sömürü sinemasının estetik ve politik boyutları ve İslami-muhafazakâr sanat beğenisi üzerine güncel çalışmaları *Camera Obscura, Cultural Sociology, Journal of Cinema and Media Studies* gibi dergilerde yayımlandı.

Ruken Doğu ERDEDE

Ruken Doğu Erdede, İstanbul Kadir Has Üniversitesi İletişim Bilimleri programında doktor adayıdır. Hâlen TÜBİTAK tarafından desteklenen "Türkiye Sinema Sektöründe Kamera Önü ve Arkasındaki Kadın Sinemacıların Görünmez Emeği: 1980-1995" başlıklı projede doktora bursiyeri olarak görev yapmaktadır. Daha önce, Avrupa film endüstrisine odaklanan bir Ufuk Avrupa (Horizon Europe) projesi olan REBOOT'ta ve "Ekranda ve Kamera Arkasında Kadınlar: Türkiye'de Sinema ve Televizyon Endüstrilerinde Kadınların Temsili ve Emeğine Güncel Bir Bakış (2017-2021)" başlıklı TÜBİTAK projesinde araştırmacı olarak çalışmıştır.

Semire Ruken ÖZTÜRK

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü'nde öğretim üyesidir. Öztürk, *sinecine: Sinema Araştırmaları Dergisi*'nin (2010) kurucuları arasındadır, şu an derginin Ali Karadoğan ile birlikte editörüdür; ayrıca İLEF Dergisi de (2014) dekanlığı döneminde kurulmuştur. Sinema üzerine çeşitli çalışmaları bulunan Öztürk'ün kitapları arasında, Ali Karadoğan ile birlikte hazırladığı *Türkiye'de Sinema Sansürünün Tarihi 1932-1988* adlı üç ciltlik eseri dışında Oğuz Onaran İçin: *Sinemada Hayat Var* (S. Büker ile, derleme), *Kader: Zeki Demirkubuz (derleme)*, *Çok Tuhaf Çok Tanıdık: Vesikalı Yarim Üzerine* (N. Abisel vd. ile birlikte), *Sinemanın Dişil Yüzü: Türkiye'de Kadın Yönetmenler ve Sinemada Kadın Olmak* yer almaktadır.

Sena ÖNDÜN SİVAS

Sena Öndün Sivas, 2020 yılında Galatasaray Üniversitesi Sosyoloji Bölümünden mezun olmuştur. Aynı yıl Kadir Has Üniversitesi Sinema ve Televizyon yüksek lisans programına başlamış ve "Arthouse Seyir Deneyimi ve Değişen Pratikler: Kadıköy Sineması Üzerine Bir Vaka Çalışması" başlıklı yüksek lisans tezi, TÜBİTAK 1002- A Hızlı Destek Modülü kapsamında desteklenmiştir. 2021 yılından bu yana İstanbul Bilgi Üniversitesi Sahne ve Gösteri Sanatları Yönetimi Bölümünde araştırma görevlisi olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda İstanbul Kadir Has Üniversitesi İletişim Bilimleri doktora programına devam etmektedir. Araştırmaları seyirci pratikleri, sinemaya gitme deneyimi ve arthouse sinema üzerine yoğunlaşmakta; akademik ilgi alanları arasında kentteki sinema mekânları, seyircinin kent belleği ve sinema ile seyirci arasındaki mekânsal ilişkiler yer almaktadır. Şu anda TÜBİTAK tarafından desteklenen "Cumhuriyetin 100. Yılında Sinema Seyircisi" başlıklı araştırma projesinde bursiyer olarak yer almaktadır.

Senem Ayşe DURUEL KILIÇ

İstanbul'da doğdu. Mimar Sinan Üniversitesi Sinema-TV Bölümü'nden 1993'te mezun oldu. Çeşitli reklam, dizi ve sinema filmlerinde görev aldı. Kısa film ve belgesel yönetmenliği yaptı. Yüksek lisansını 1997 yılında ABD'de Chapman Üniversitesi'nde, sanatta yeterliliğini 2002 yılında Mimar Sinan Üniversitesinde tamamladı. 2008 yılında Doçent, 2013 yılında Profesör unvanı aldı. 2004'ten beri Mersin Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Sinema ve Televizyon Bölümünde öğretim üyesidir. Türk sineması, sinema-tarih ve bellek, sinema- toplum, sinema-mekân ilişkisi ve sinema dili alanlarında çalışmalarını sürdürmektedir. Çeşitli derleme kitaplarda ve akademik dergilerde makaleleri bulunmaktadır. Türk Sinemasında Tarih ve Bellek adlı kitabın yazarıdır. "Türkiye'de Film Festivalleri: Yapısı, Ekonomisi, İşleyişi ve Seyirci Profili (Antalya, Adana, İstanbul ve Ankara Film Festivalleri Örneği)" başlıklı TÜBİTAK projesinin araştırmacılarındandır. Cumhuriyet'in 100.Yılında Sinema Seyircisi adlı TÜBİTAK projesinde araştırmacı olarak görev almaktadır. Mersin Sinema Ofisi'ni projelendirme ve kurma çalışmasından sonra danışmanlığını yapmaktadır.

S. Serhat SERTER

1996 yılında Anadolu Üniversitesi, İletişim Bilimleri Fakültesi Sinema ve Televizyon Bölümü'nden mezun oldu. Profesör Serter, 1997 yılından beri aynı fakültede öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. 1999 yılında Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüksek lisans, 2005'de ise doktora derecesi aldı. Türk ve dünya sineması üzerine çalışan Serter, Yeni Kadrajlar Türkiye'de Sinema ve Star Wars Sineması Okumaları adlı derleme kitapları hazırladı. Uluslararası Eskişehir Film Festivali'nin yönetmenliğini yapmaktadır. "Türkiye'de Film Festivalleri: Yapısı, Ekonomisi, İşleyişi ve Seyirci Profili (Antalya, Adana, İstanbul ve Ankara Film Festivalleri Örneği)" başlıklı TÜBİTAK projesinin araştırmacılarındandır. Cumhuriyet'in 100.Yılında Sinema Seyircisi adlı TÜBİTAK projesinde araştırmacı olarak görev almaktadır.

Seval ÖZKAZANÇ

İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Uluslararası İlişkiler bölümlerinde lisans öğrencisidir. İlgi alanları arasında tarihte aşağıdan devlet tahayyülleri, siyaset sosyolojisi ve tarihsel sosyoloji yer almaktadır. TÜBİTAK destekli "Türkiye Sinema Sektöründe Kamera Önü ve Arkasında Kadın Sinemacıların Görünmez Emeği: 1980 - 1995" projesinde lisans bursiyeri olarak görev almaktadır.

Tuğba PALA

Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesinde Doçent olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanları arasında iş-aile çatışması, duygusal emek, film turizmi, turist davranışları yer almaktadır. Turizm olgularını disiplinlerarası bir yaklaşımla ele almakta; bu kapsamda hem nitel hem de nicel araştırmalar yürütmektedir.

Ümmühan MOLO

Ümmühan Molo, 2012 yılında Selçuk Üniversitesi Radyo, TV ve Sinema Bölümünden mezun olmuştur. Yüksek lisansını Erciyes Üniversitesi'nde "Yeşilçam Sinemasında Değişen Kadın İmgesi: Köylü Kadının Kentli Kadına Dönüşümü" başlıklı teziyle tamamlamış; 2020'de Kocaeli Üniversitesi'nde "Gerçekliğe 'Dalma' Deneyimi: 360 Derece VR Filmi Anlama ve Deneyimin İfade Ettiği Anlam Üzerine Alternatif Bir Çözümleme Modeli Geliştirme" başlıklı doktora çalışmasını tamamlamıştır. 2015–2020 yılları arasında İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi'nde Araştırma Görevlisi, 2020'den itibaren Dr. Öğr. Üyesi olarak görev yapmış, Mayıs 2024'te Doçent unvanını almıştır. 2025 Ekim itibariyle Fenerbahçe Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, TV ve Sinema Bölümünde çalışmakta olup, yeni iletişim teknolojileri, 180 ve 360 derece sanal anlatılar, dijital iletişim ve sinema alanlarında araştırmalar yürütmektedir.